

Mededelingen van de
Antwerpse Mycologische Kring

verschijnt driemaandelijks
15 maart 1987

87.2

Editoriaal

F. Dielen

Nu de winter langzaam uitdeint en de lente zich schuchter meldt zien we weer verlangend uit naar de nakende voorjaarsbloei met zijn specifiek eigen mycologische flora. Het nieuwe jaar zette zich reeds goed in. Diegene die er bij waren te Waulsort op 22 februari jongstleden werden niet alleen beloond met een prachtich sneeuwlandschap maar vonden, net zoals de grote Franse mycoloog Boudier ons ooit voordeet, onder een 15 cm dikke sneeuwlaag, zonder enige moeite massaal de Rode kelkzwam (*Sarcoscypha coccinea*). Zonder twijfel moet de vindplaats aan de Maasoever er zonder sneeuw uitzien als een rood tapijt op groen mos. Hopelijk is dit de voorbode van een rijke voorjaarsflora.

Zoals het de laatste jaren de gewoonte is wordt ook dit jaar een nationale lentepaddestoelententoonstelling ingericht; ditmaal in de Nationale Plantentuin te Meise op 9 en 10 mei. Onze kring heeft aan de organisatoren zijn medewerking toegezegd.

Inhoud

- 87.2.34 Het genus *Lactarius* in Vlaanderen, een microscopische studie (deel 2)
B. Buyck en M. Schoonackers
- 87.2.46 Een zeldzame groene *Rhodophyllus* (*Nolanea*): *versatilis* Fries. *L. Imler*
- 87.2.49 Mycologie wat is dat? (deel 4), *Mastigomycotae*, sporen met zweepstaarten.
J. Schavey
- 87.2.52 Aantekenlijst
- 87.2.53 Zwammen, gedicht. *L. Janssen*
- 87.2.54 Een zeldzame Franjehoed uit het Sint-Annabos. *A. de Haan*
- 87.2.57 Culinair, *Quiche ostreatus*. *F. Nicolay*
- 87.2.58 Mededelingen
- 87.2.59 Agenda, vergaderingen en studietochten.

AMK Mededelingen is een nieuwsbrief van de Antwerpse Mycologische Kring vzw, en verschijnt driemaandelijks, telkens voor de aanvang van ieder seizoen.

Redactieraad: A. de Haan, F. Dielen, J. Schavey en J. Van Yper.

Hoofdredacteur en verantwoordelijk uitgever: J. Van Yper, Gounodstraat 2A bus 26, 2018 Antwerpen.

Wettelijk depot: BD 36771

De cursus mycologie blijft zijn noodzaak bewijzen en we zijn verheugd dat velen het blijven volhouden. In de maand mei denken we het eerste gedeelte te kunnen afsluiten om dan te hernemen in november. Tijdens het komende seizoen zijn voor de cursisten speciaal afgestemde uitstappen voorzien waarop ze begeleid door ervaren mycologen hun opgedane kennis kunnen toetsen. Op de zorgvuldig opgestelde excursielijst die achteraan in dit nummer te vinden is zijn deze uitstappen in het bijzonder aangeduid. We rekenen er nochtans op de cursisten ook op onze andere uitstappen en activiteiten te mogen ontmoeten. Een waaier van interessante gespreksavonden zijn in ons verenigingslokaal gepland. Deze van de eerstvolgende drie maanden zijn vermeld in dit nummer.

Ook dit werkjaar zijn enkele studieweekends voorzien. Om moeilijkheden met het logement te vermijden verzoeken we de deelnemers de uiterste inschrijvingsdatum te respekteren.

Schatbewaarder

I. Antonissen heeft, gezien zijn drukke professionele werkzaamheden, gevraagd ontlast te worden van de functie van schatbewaarder. Wij danken hem voor zijn inzet.

A. Jacobs, Lode Zielenslaan 35 bus 7, 2050 Antwerpen, telefoon 03/219.02.78, wordt onze nieuwe schatbewaarder. Wij danken hem bij voorbaat voor de goede zorgen die hij aan de functie zal willen besteden.

Het nieuw bankrekeningnummer wordt 320-4183209-57. Het nummer van de postrekening blijft ongewijzigd 000-1415744-29.

Het genus *Lactarius* Fries in Vlaanderen, een microscopische studie (deel 2).

B. Buyck(*) en M. Schoonackers

(*) assistent mycologie op de leerstoel voor Morfologie, Systematiek en Ecologie van de Planten, Rijksuniversiteit Gent, K.L.Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.

In dit tweede deel over melkzwammen in Vlaanderen belanden we meteen in de sectie *Eulactarius* Neuhoff, waarvan in vorig artikel (AMK 87.1.12) reeds summier de voornaamste verschilpunten met de sectie *Rhysocybe* werden aangegeven. Evenals in vorige aflevering zijn alle tekeningen en opmerkingen gebaseerd op exsiccata uit het mycologisch herbarium van de Rijksuniversiteit Gent.

Eulactarius Neuhoff

A. *Subumbonati* Neuhoff

De soorten van deze subsectie worden door Neuhoff als meest verwant beschouwd met de sectie *Rhysocybe*. Ze worden gekenmerkt door een hoed met een duidelijke centrale welving of papil (althans in jonge toestand, bij oudere exemplaren met diep trechtervormige hoed kan deze centrale welving afgezwakt zijn), zonder zonatie en zonder extracellulair pigment. Sterk aflopende lamellen komen in deze groep niet voor.

Neuhoff verdeelt de Subumbonatini op basis van macroscopische kenmerken in enkele soortengroepen rond *Lactarius helvus*, *Lactarius mitissimus*, *Lactarius subdulcis*. *Lactarius rufus* vormt een groep op zichzelf. De *subdulcis*-groep vertegenwoordigt hierbij een soort van restgroep van overwegend roodbruine, middelgrote melkzwammen met geelverkleurende melk en sterk verdonkerende, vaak duidelijk behaarde steelbasis.

Overzicht van de soorten:

<i>Soort</i>	<i>Vegetatie</i>	<i>Bodem</i>	<i>Voorkomen</i>
1. <i>Lactarius helvus</i> Fr.	moerassig, naaldhout (den!)	zuur	algemeen in Hoog-België, elders zeldzaam
2. <i>Lactarius luteus</i> A. Blytt	nog niet in België ?
3. <i>Lactarius lilacinus</i> (Lasch) Fr.	onder els	nog niet in België ?
4. <i>Lactarius rufus</i>	naaldhout (den!) soms onder berk	zuur	zeer algemeen
5. <i>Lactarius mitissimus</i> Fr.	naaldhout (den!)	eerder zuur	niet zelden in Hoog-België
6. <i>Lactarius aurantiacus</i> Fr.	loofhout (eik, hazelaar, beuk)	vrij zeldzaam
7. <i>Lactarius lacunarum</i> (Romagn.) Lange syn.; <i>L. decipiens</i> var. <i>lacunarum</i> Romagn.	onder els, wilg en populier in uit- drogende greppels en verzakkingen met rottende bladeren	vrij zeldzaam
8. <i>Lactarius subdulcis</i> Fr. ss Neuh.	onder beuk (eventueel haagbeuk?)	vrij algemeen
9. <i>Lactarius hepaticus</i> Plowr.	onder den	zuur	zeer algemeen in late herfst
10. <i>Lactarius sphagneti</i> Fr.	sphagnum-moerassen (bij Pinus?)	zuur	nog niet in België ?
11. <i>Lactarius badiosanguineus</i> Kuhn.-Romagn.	onder spar	kalkrijk	montaan, (in Hoog-België?)
12. <i>Lactarius decipiens</i> Quélet syn.; <i>L. theiogalus</i> ss, Rick.	drogere bossen vooral haagbeuk en ook eik	niet algemeen

Voor Vlaanderen zijn eigenlijk maar zes soorten het vermelden waard, namelijk:

- zeer algemeen:
 1. *Lactarius rufus* - Rossige melkzwam
- vrij algemeen:
 2. *Lactarius subdulcis* - Bitterzoete melkzwam
 3. *Lactarius hepaticus* - Levermelkzwam
- eerder zeldzaam:
 4. *Lactarius lacunarum* - Greppelmelkzwam
 5. *Lactarius decipiens* - Pelargoniummelkzwam
 6. *Lactarius helvus* - Viltige maggizwam

Wij zouden hier van de gelegenheid gebruik willen maken om een algemeen verschijnsel onder mycologen even aan te stippen. Het is misschien ook in vorig artikel reeds opgevallen bij sommige lezers dat, ondanks het feit dat deze reeks handelt over *Lactarius* in Vlaanderen, heel wat tekeningen gemaakt zijn van niet in Vlaanderen of zelfs niet in België ingezamelde specimens. Dit is te verklaren door het feit dat op het moment dat wij deze studie zouden beginnen bijna geen Melkzwammen aanwezig bleken te zijn in het herbarium van de Gentse Rijksuniversiteit, enkele zeldzame en met veel vraagtekens gedetermineerde soorten niet te na gesproken. Hieruit blijkt dan duidelijk dat mycologen (professionele en amateurs) alle interesse verliezen voor verondersteld gekende soorten. Er worden dan uiteraard geen *exsiccata* meer ingezameld. *Lactarius subdulcis* is hiervan een treffende illustratie. Wij hebben deze melkzwam gedurende de twee laatste jaren tijdens de excursies van de Antwerpse Mycologische Kring en van de Mycologische Werkgroep Oost-Vlaanderen vier maal ingezameld wanneer er onder de "bevoegden" op het terrein een algemene consensus bestond over de determinatie. Nu blijken al deze *subdulcis*-exemplaren helemaal geen Bitterzoete melkzwammen te zijn. Sommige paddestoelen behoren vanwege hun cellulaire hoedhuid tot de *theiogalus*-groep (ondanks het feit dat er geen geelverkleuring van de melk was waar te nemen en dat ze treffende gelijkenissen vertoonden met de figuur van *Lactarius subdulcis* in Dähncke (1980 : 559)!). Andere exemplaren behoren vanwege de opvallende cellen op de lamelsnede tot *Lactarius serifluus* (ze werden ingezameld in zeer vochtige toestand, wat de afwezigheid van de typische geur op het terrein verklaart; die is er nu wel bij de *exsiccata*!).

Lactarius subdulcis is een soort van de beukenbestanden en wij zouden de leden van de AMK en MWOV hier dan ook willen vragen om aan onze zagezegd gekende en aantekeningvullende soorten wat meer interesse te besteden. Zoals uit dit artikel mag blijken kunnen microscopische controles van "gekende soorten" zeer leerrijk zijn. *Lactarius subdulcis* zal daarom samen met *Lactarius decipiens* en *Lactarius helvus* in een later nummer van AMK Mededelingen aan bod komen.

Korte bespreking van de soorten

De **hoedhuid** is binnen de sectie *Eulactarius* gekenmerkt door een niet-cellulair karakter (hiermee bedoelt men in dit geval niet opgezwollen cellen). Zoals uit de tekeningen blijkt is dit voor alle soorten uit de *Subumbonati* nog lang niet volledig juist. Behalve *Lactarius rufus* bezitten de besproken melkzwammen een

hoedhuid die in meerdere opzichten doet denken aan deze van bijvoorbeeld *Lactarius serifluus* en *Lactarius camphoratus*. Bij nauwkeuriger observeren kan men echter wel vaststellen dat net onder het oppervlak bij beide laatstgenoemde soorten nog heel wat ronde cellen voorkomen, terwijl deze in de hier besproken soorten volledig ontbreken. *Lactarius rufus* daarentegen bezit een uitgesproken filamenteuze hoedhuid. Merk ook op dat bij alle soorten overvloedig laticiferenuiteinden aan het hoedoppervlak voorkomen. Alhoewel we relatief veel tijd besteed hebben aan het zoeken van dermatocystiden, konden we deze slechts zeer uitzonderlijk eens aantreffen bij *Lactarius hepaticus*.

De **steelbekleding** vertoont nog steeds een zeer analoge opbouw als de hoedhuid. Wel is hier bij bijna alle soorten een zeer duidelijke beharing te vinden onderaan de steel. Deze bestaat bij de hier bestudeerde soorten uit een aggregaat van vele dunwandige, samenklittende hyfen zoals we die trouwens ook vaak kunnen aantreffen bij het mycelium. *Lactarius lacunarum* wordt gekenmerkt door opgezwollen hyfetoppen; we vonden bij geen enkele auteur melding van deze eigenaardigheid (over de steel wordt trouwens bijna nooit een woord gerept).

De **sporenvormende laag** bezit doorsnee genomen duidelijk meer cystiden dan in de soortengroep van de sectie *Rhysocybe*, al varieert dit aantal zeer sterk van specimen tot specimen. Wat ons ditmaal vooral opgevallen is, is de aanwezigheid van duidelijke, zij het zeer kleine "haren" op de snede. Dit kenmerk werd altijd als zeer specifiek beschouwd voor *Lactarius serifluus*, waar deze "cheilocystiden" (zoals ze door de meeste auteurs worden genoemd) inderdaad veel groter zijn (zie figuur 2c in vorig artikel) en waar vooral de echte cystiden ontbreken. Pseudocystiden (uiteinden van laticiferen) komen nog steeds in groten getale voor bij alle besproken soorten.

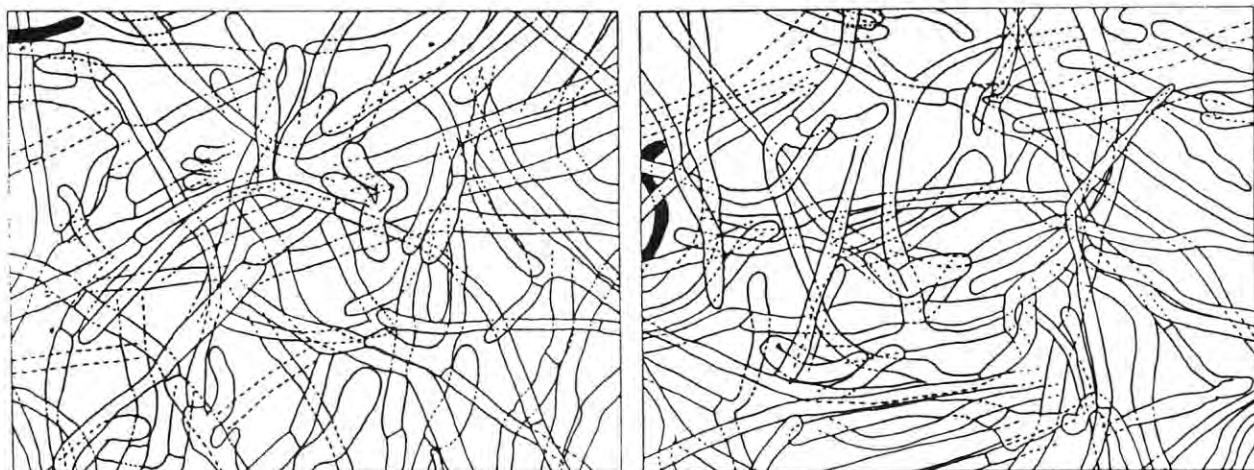
De **sporen** zijn alleen echt karakteristiek voor *Lactarius rufus* door de duidelijke langwerpige vorm en de zeer lage versiering. Ze vertonen een opvallend gelijkende versiering bij de andere soorten.

Onderzocht materiaal

Lactarius rufus: Kopp, Eifel (BRD), in Picea-bos nabij Betula en Alnus-bosje, 11/09/86, B.Buyck 2436, 2437; Wallersheim Wald, Eifel (BRD), onder Picea, 23/10/86, B.Buyck 2481; Duppach, Eifel (BRD), onder Corylus en Alnus nabij Picea-bos, 10/09/86, B.Buyck 2432; Wallersheim Wald, I.Cauwels 84.15; Prov. domein Het Leen te Eeklo, Oost-Vlaanderen, in dreef naast Larix-bos, 07/10/84, I.Cauwels 84.2; Sonnenberg, Harzgebergte (BRD), in hoogveen met Picea, 27/08/80, M.Meert 80.262; Beernem, West-Vlaanderen, in Pinus-aanplant, 08/11/78, M.Meert 78.43; Liedekerke-bos, West-Vlaanderen, onder naaldhout, 28/10/81, M.Meert s.n.

Lactarius lacunarum; Wingene, West-Vlaanderen, in diepe drooggekomen verzakking in Alnus en Salix-bosje met veel dode bladeren en Sphagnum, 31/08/86 B.Buyck 2389.

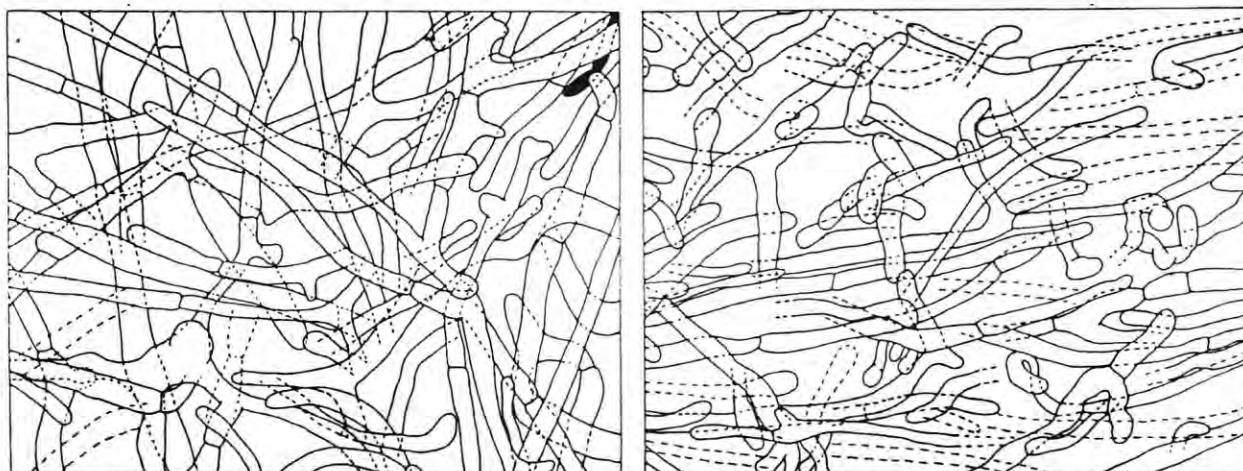
Lactarius hepaticus; De Haan aan Zee, West-Vlaanderen, in duinbossen onder Pinus, 03/11/86, B.Buyck 2531, 2532, 2533; Wallersheim Wald, Eifel (BRD), in gemengd bos, 18/10/84, I.Cauwels 84.11; Nazareth, Oost-Vlaanderen, onder Pinus, 31/10.84, I.Cauwels L35; ibidem, onder Pinus 19/10/83, H.Mervielde 83.254.

a

b

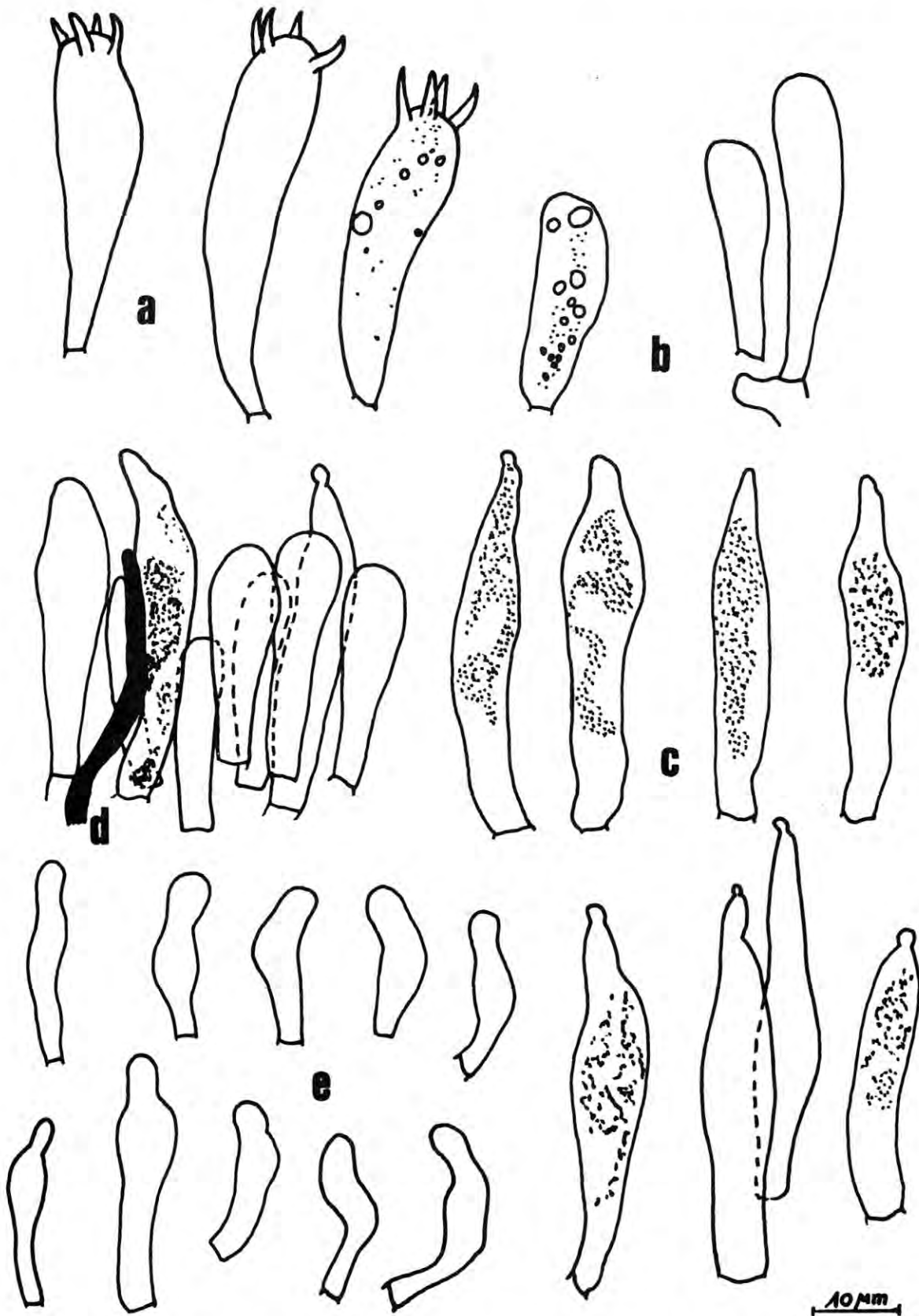
c

Figuur 11 : Lactarius rufus

links = oppervlaktebeeld van de hoed (halfweg straal)

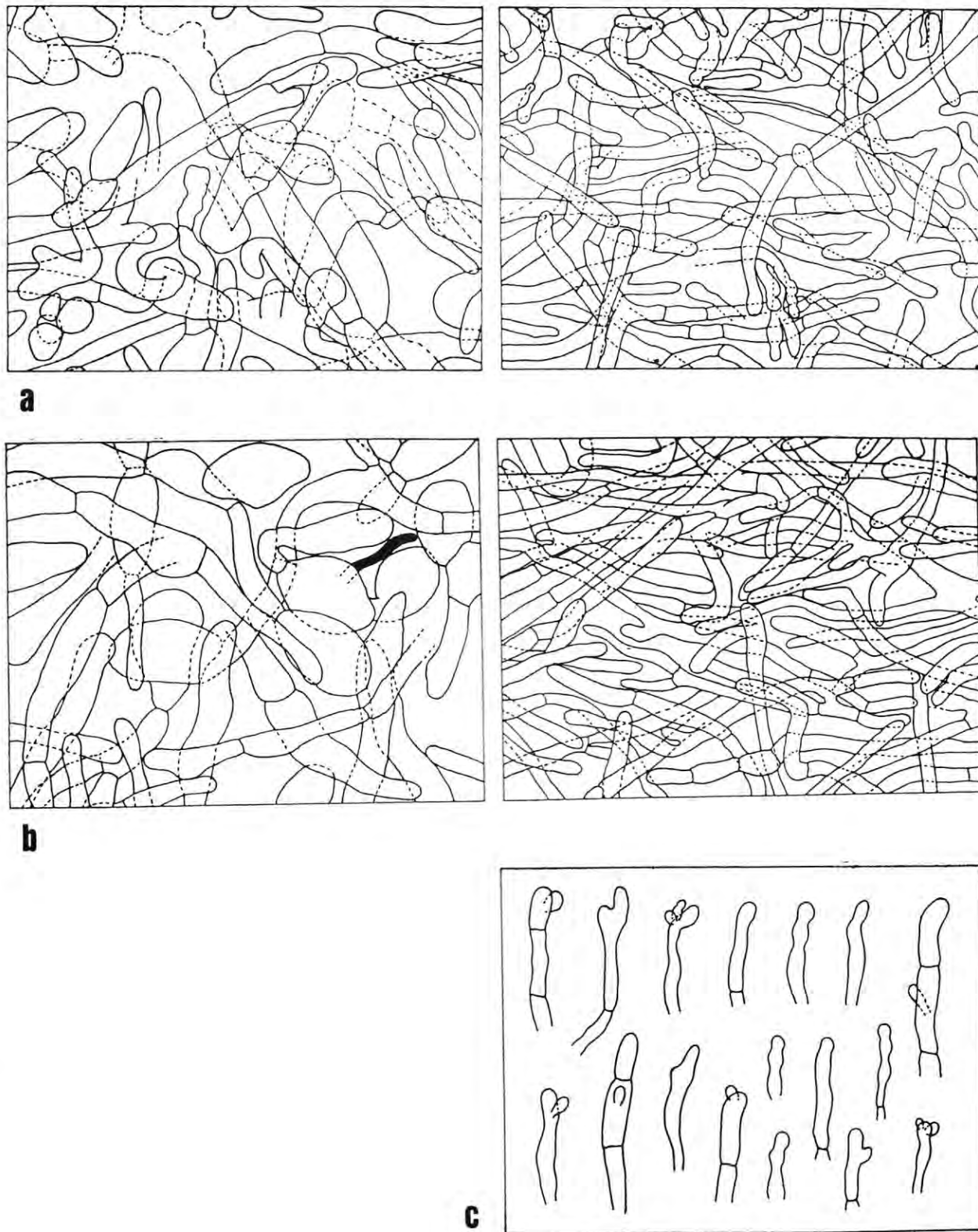
rechts = oppervlaktebeeld van de steel (halfweg steelhoogte)

(a = B,Buyck 2436, b = B,Buyck 2432, c = I,Cauwels 84/15)

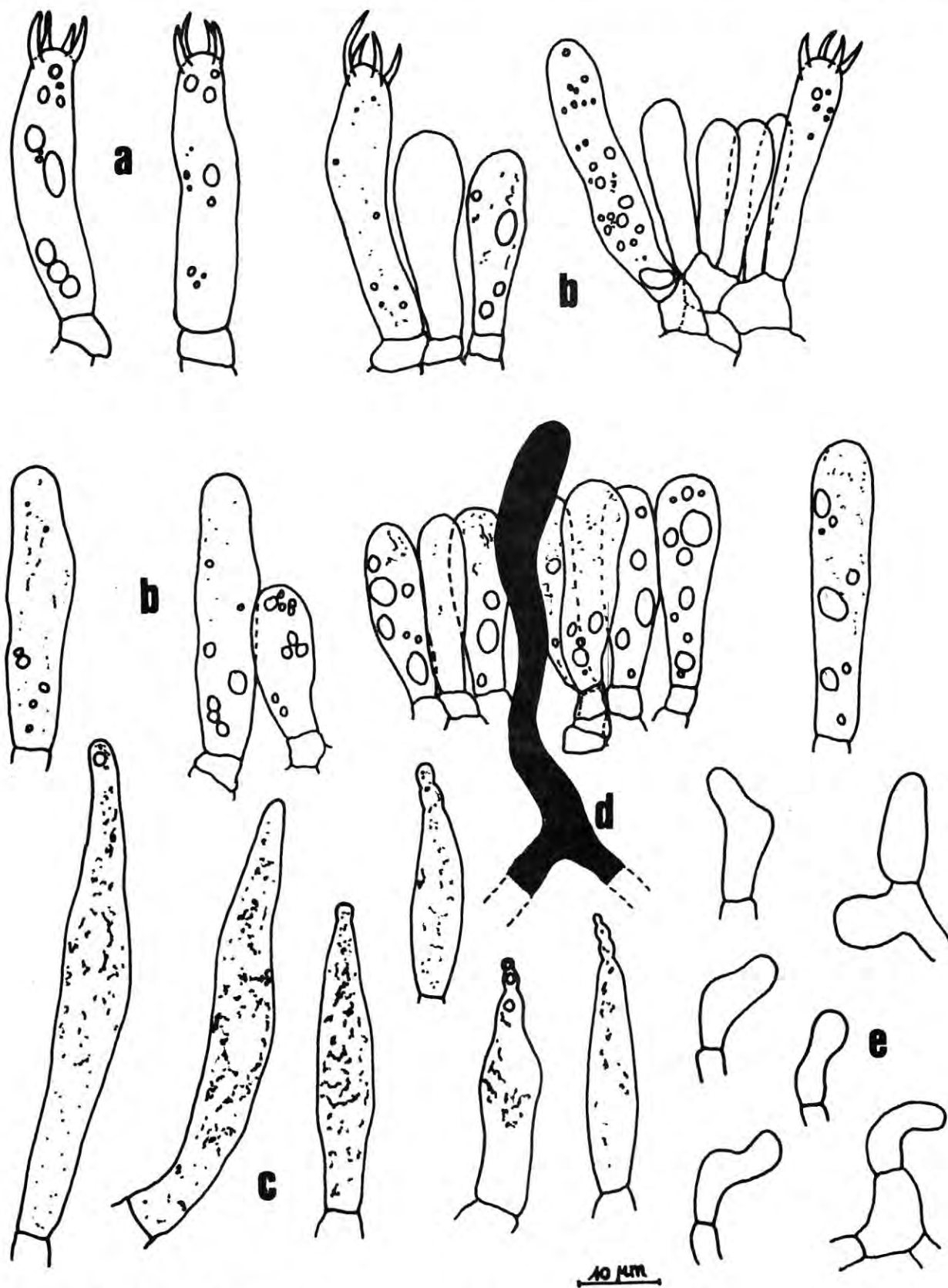

Figuur 12 : *Lactarius rufus*

a = basidiën, b = basidiolen, c = cystiden, d = uiteinde van melkvat, e = cellen van de snede (I, Cauwels 84/37, 84/2)

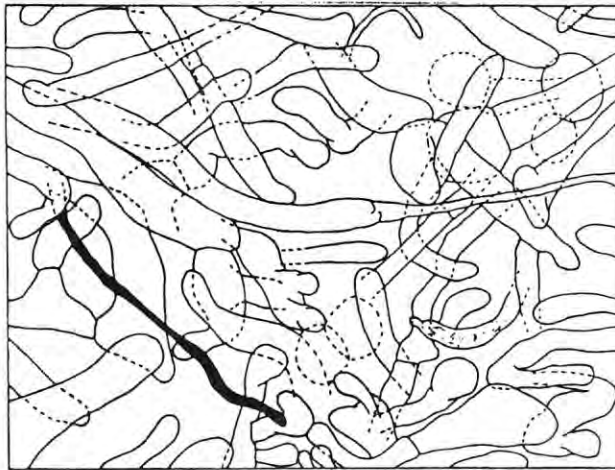
Figuur 13 : *Lactarius lacunarum*
links = oppervlaktebeeld van de hoed (halfweg straal)
rechts = oppervlaktebeeld van de steel (halfweg steelhoogte)
c = hyfeuiteinden van de steel (B. Buyck 2389)

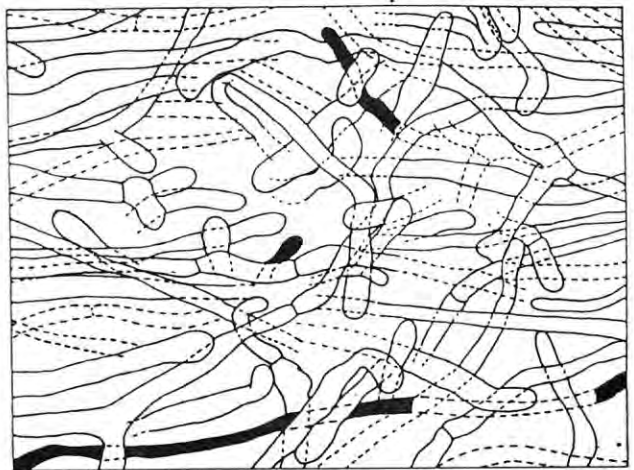
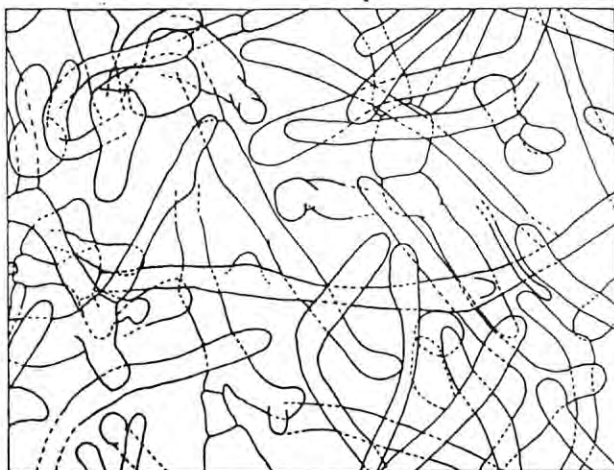
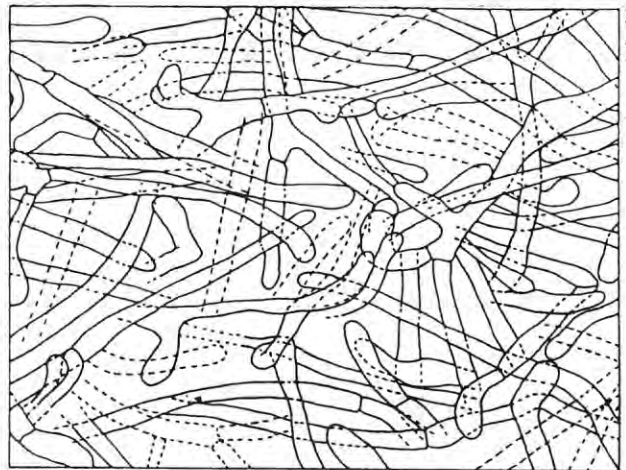
Figuur 14 : *Lactarius lacunarum*

a = basidiën, b= basidiolen, c = cystiden, d = uiteinde laticifeer, e = cellen van de snede

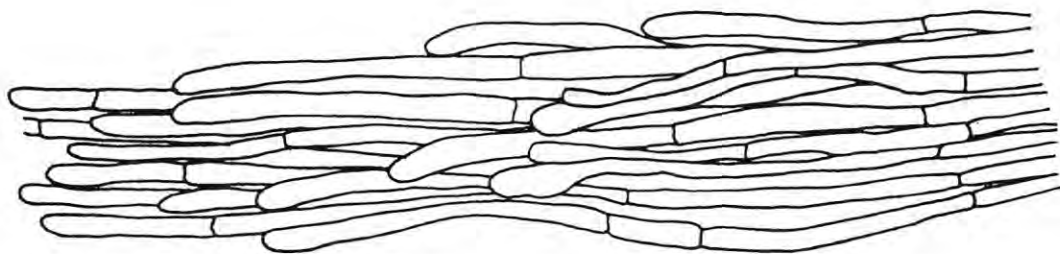
(B. Buyck 2389)

a

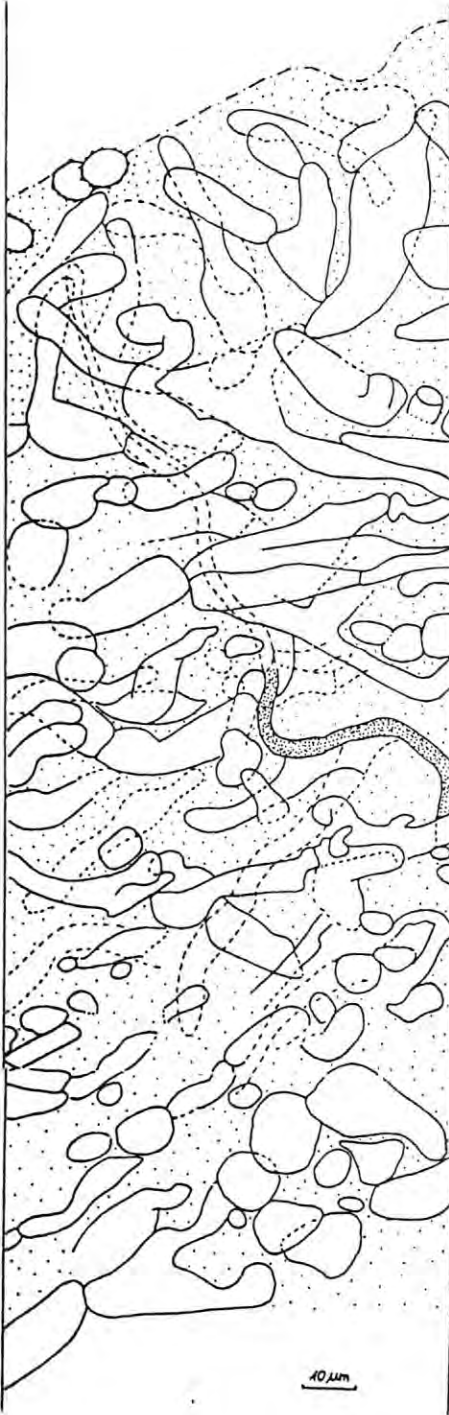
b

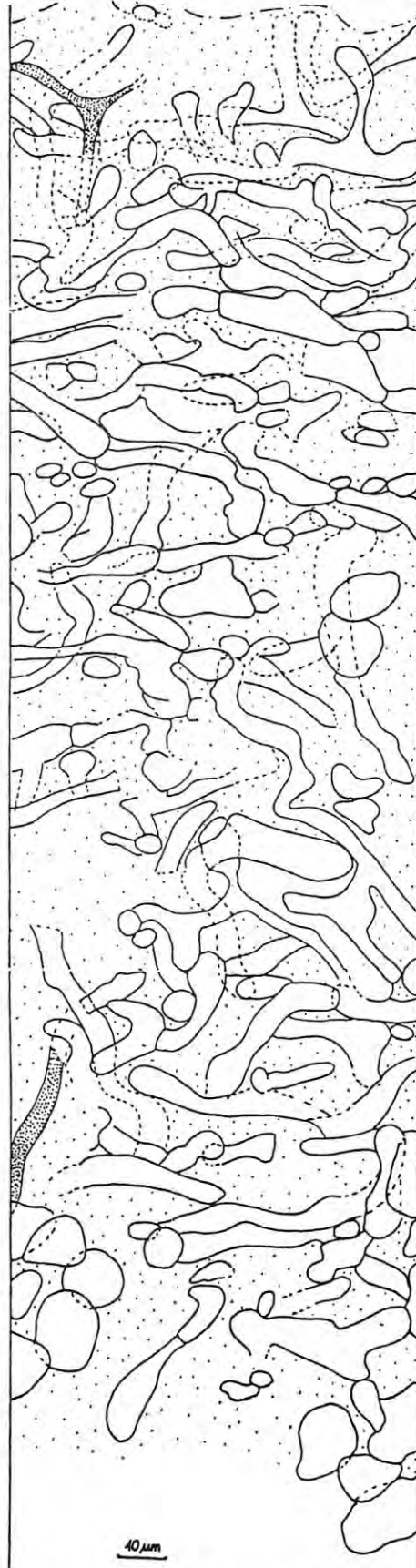
c

Figuur 15 : Lactarius hepaticus
links = oppervlaktebeeld van de hoed (halfweg straal)
rechts = oppervlaktebeeld van de steel (halfweg steelhoogte)
c = detail beharing steelbasis (a = B.Buyck 2531, b en c = B.Buyck 2533)

a

b

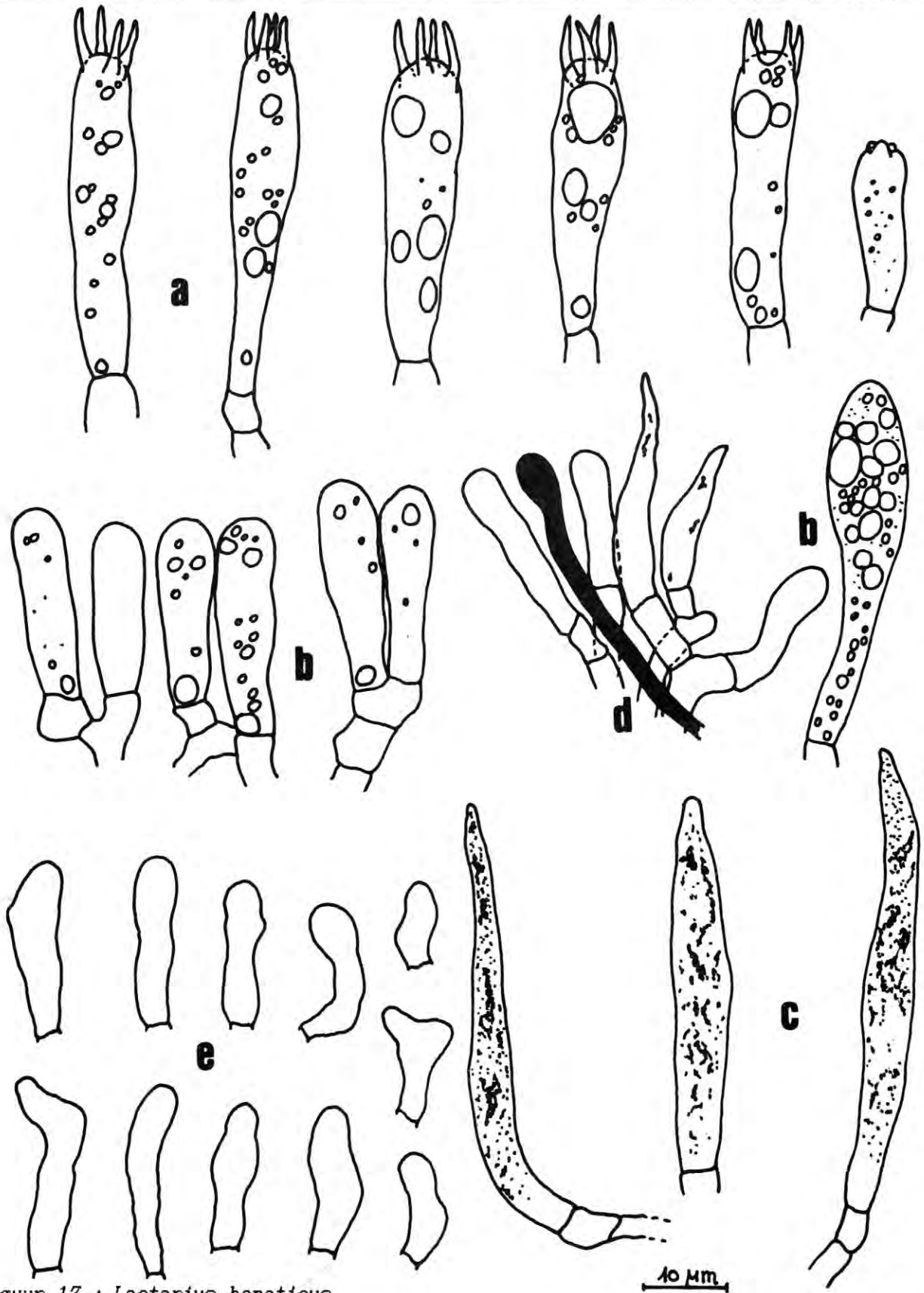

Figuur 16 : Lactarius lacunarum

links = dwarse doorsnede van de hoedhuid ter hoogte van de hoedrand

rechts = dwarse doorsnede van de hoedhuid ter hoogte van het hoedcentrum

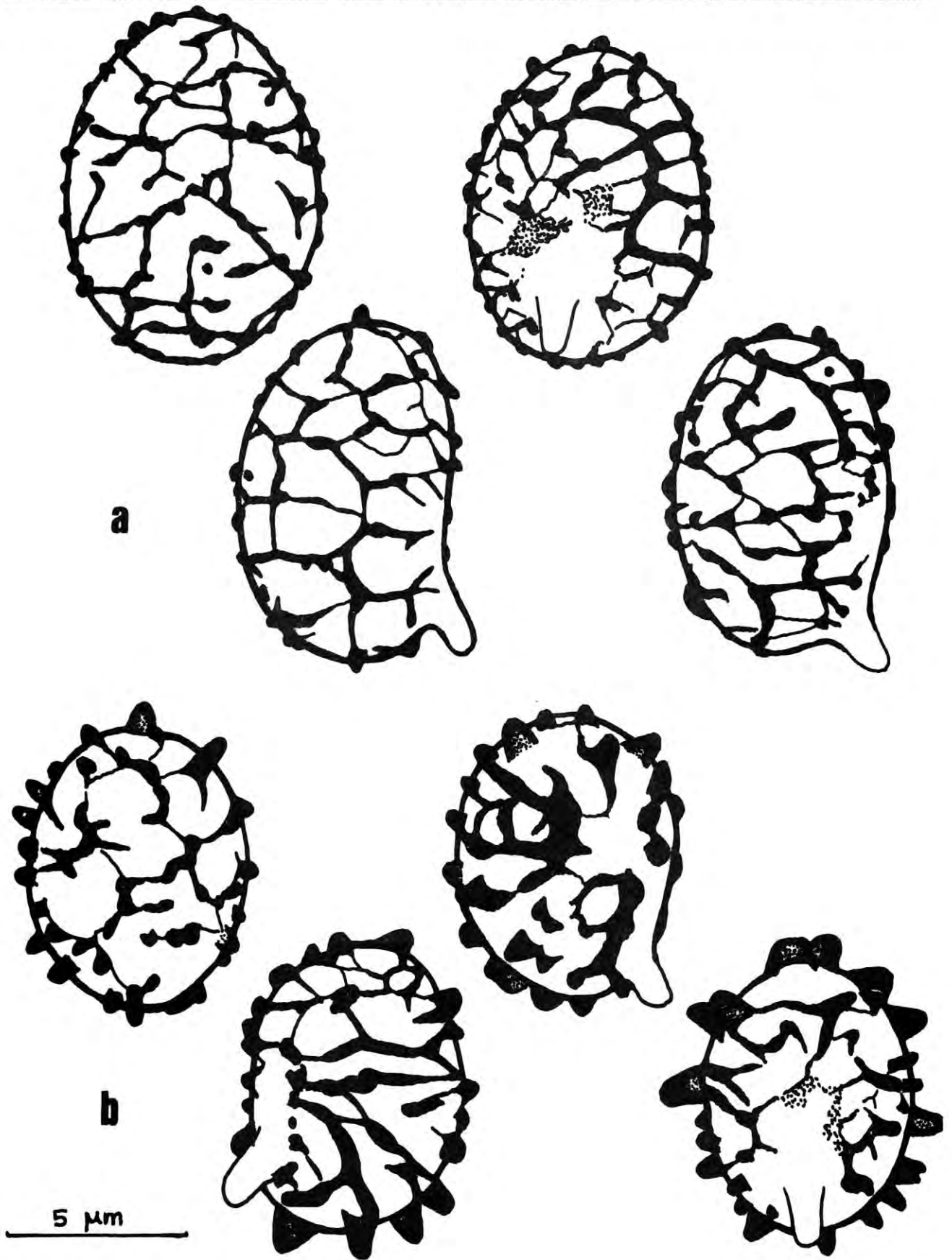
(I, Cauwels 84/38)

Figuur 17 : *Lactarius hepaticus*

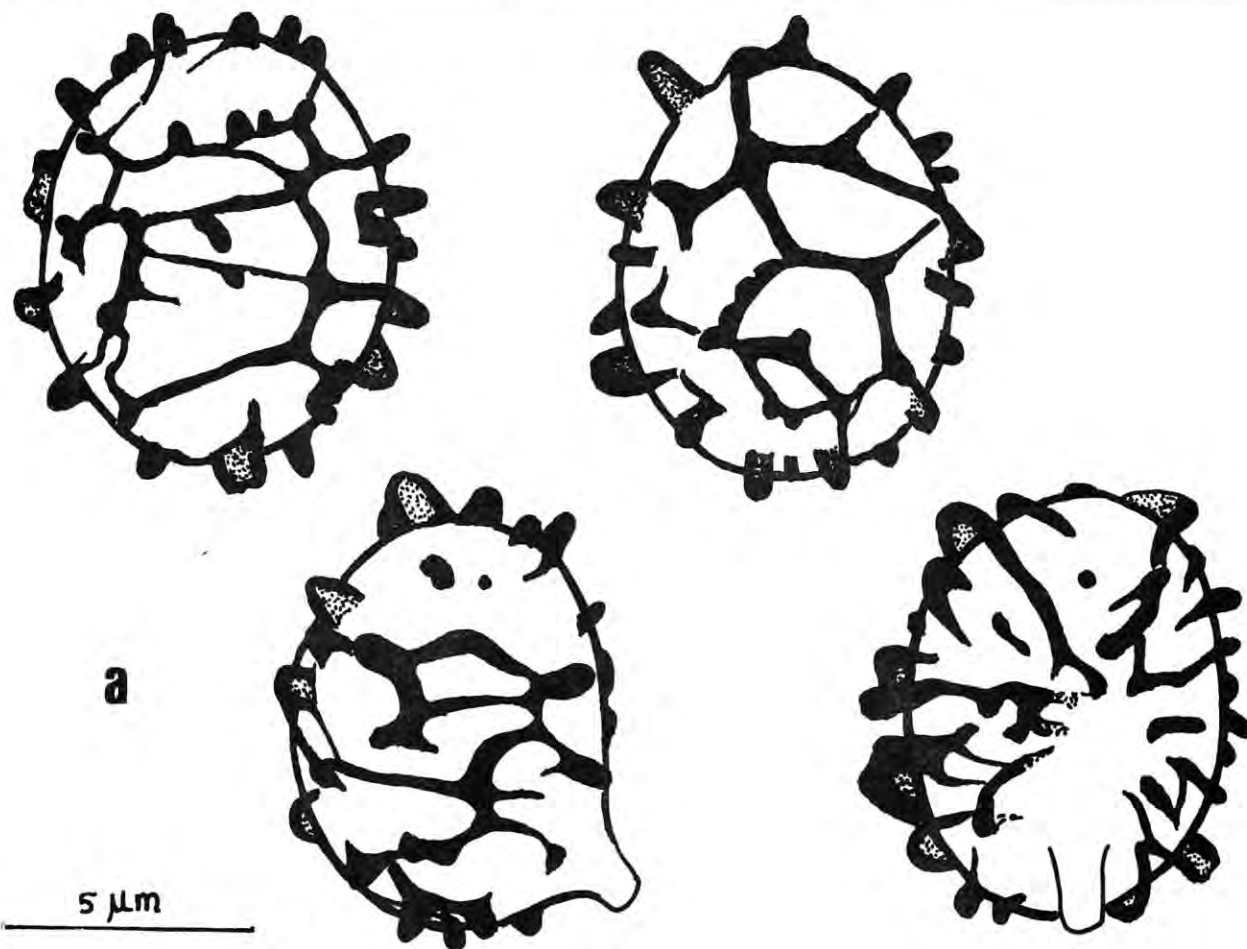
a = basidiën, b = basidiolen, c = cystiden, d = uiteinde van melkvat, e = cellen van de snede

(B. Buyck 2533)

Figuur 18 : sporen (in melzer-reagens)

a = *Lactarius rufus* (B.Buyck 2436), b = *Lactarius lacunarum* (B.Buyck 2389)

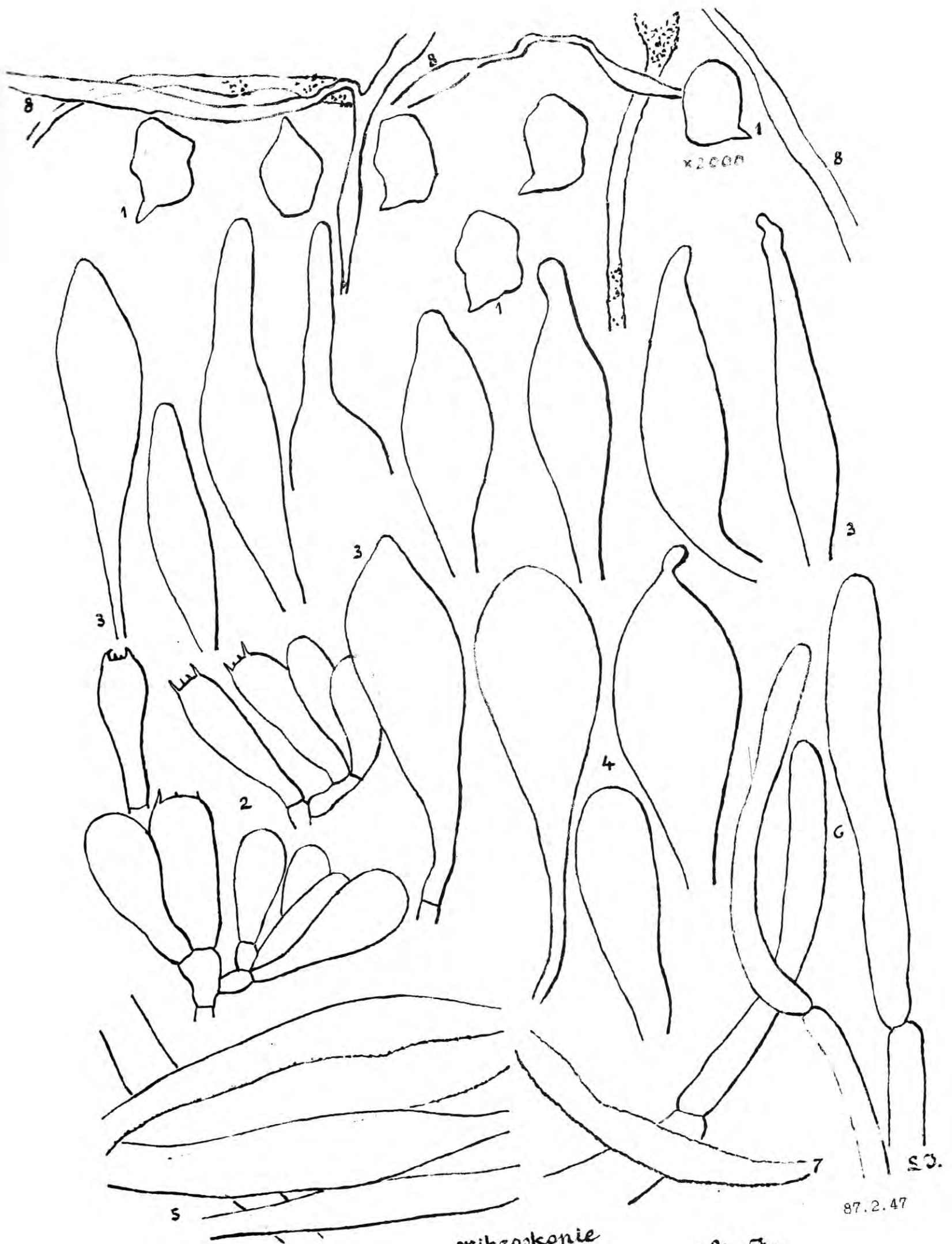
Figuur 9 : sporen (in melzer-reagens)
a = *Lactarius hepaticus* (B. Buyck 2533)

Een zeldzame groene Rhodophyllus (Nolanea): versatilis Fries.
Louis Imier

De paddestoel werd op 28 augustus 1972 door Mevrouw Elza Dielen gevonden tijdens een tocht van de kring te Couvin in de Provincie Namen. Die uitstapjes zijn rijk aan waardevolle, gemoedelijke en zelfs koddige herinneringen. Elza's vondst, slechts één zwammetje, gebeurde op een open, natte en rotsige plek; dat zij dat juweeltje te pakken kreeg lag in de lijn, want altijd blonk ze uit door haar speurzinn. Haar echtgenoot herinnert zich de ontdekking nog klaar.

Wat me trof was niet alleen het volledig bruinachtig groen maar ook het klokvormig hoedje als van zijde, metaalachtig. Met de roze plaatjes een verrukkelijk schilderijtje. Als ik toen maar eens dadelijk getracht had de natuur in kleurtjes en woordjes na te bootsen. Mijn tekortkoming zal me zachtjes blijven kwellen. Gelukkig droogde ik de vondst. De microscoop toonde me naar verwacht de hoekige sporen en, tot mijn verwondering, zeer lange en smalle boordcellen op de plaatjes. Herhaaldelijk nam ik me voor een degelijke microscopische studie te maken. En ... na veertien jaar kwam het er van, in mijn zeer oude dag met veel mycologische tijd.

Indien we koppig en leergierig van aard zijn bekijken we geduldig de microscopische plaat.

mikroskopie
Rhodophyllus (Nolanea) versatilis Fr.

87.2.47

50.

Eerst de sporen (zes stuks onder nr.1), 2.000 maal vergroot; hoekig zoals betaamt voor hun groep met hier een neiging naar een vijfhoek, als glas doorschijnend met een ietje roze bij de rand; in dikke laag (sporée) zien we ze roodachtig met het blote oog. Ze zaten vast met een puntig steeltje; een olieachtige bol schuilt meestal binnen in; we doen ons best ze te meten in duizendsten van een mm (μm): 9 tot 10 μm lang op 6,5 tot 7 μm breed; het steeltje 1,5 tot 3 μm .

De plaatjes zijn bedekt met cellen, die als heel dikwijls bij rijpheid vier sporen dragen op steeltjes, basidiën (elf stuks onder nr. 2), 1.000 maal vergroot zoals de verder beschreven elementen, die ook dunwandig en kleurloos zijn. We stellen vast dat de basidiën een knotsige vorm hebben en 33-36 x 10-11 μm meten, uitzonderlijk 40 x 15 μm ; bij sommige zien we een donker grijze kleur.

De grote boordcellen van de plaatjes (Negen stuks onder nr.3), zijn min of meer spoelvormig, met een korte of lange hals, die soms in een tepel eindigt; de totale lengte bedraagt tot 100 μm , de breedte 12, 13, 19 tot 25 μm .

Haast gelijkaardige nog bredere cellen, cystiden, zitten schaarser op de vlakken van de plaatjes, tot 100 x 30 μm (drie stuks onder nr.4).

Bij nummer 5 onderaan liggen langwerpige, gelijklopende elementen (vijf stuks onder nr.5), 5 tot 15 μm breed, die de trama van de plaatjes vormt, met de wand soms heel fijn korrelig; daarop bevinden zich korte wat vertakte en hoekige cellen, het onderhymenium dat de basidiën draagt (zie onder de basidiën onder nr.2).

Op de bekleding van de hoed vinden we gestrekte cellen (hyfen) met tussenschotten (drie stuks onder nr.6), stomp aan de top, met bovenste delen van 90-100 x 5-12 μm .

Een stukje van lichtbrekende adertjes (vasculaire hyfen), wat korrelig, dwars en ijl gegroeft, is afgebeeld onder nummer 7; ze bevinden zich in de bekleding van de hoedtop.

Onder nummer 8 zien we vijf elementen van de zwamvlok (mycelium); veelvormig, kronkelend, vertakt, bochtig, voedende aarddeeltjes dragend.

Geen van deze microscopische elementen is zetmeelachtig (amyloïdisch).

Overwegingen

Hoe kwam ik tot de soortnaam *versatilis*, die veranderlijk beduidt? Bij een vluchtig microscopisch onderzoek, kort na de vondst, zag ik de verwachte hoekige sporen en troffen mij de grote boordcellen. Op mijn exsiccataat staat geschreven: "gans bruinachtig groen (kleur van *Naucoria centunculus*), zijdeachtig." Dat bracht me in de *Flora* van Kühner en Romagnesi, blz 191, nota 1, naar *ambrosia* Quélet? Maar die soort moet een zoeterige geur verspreiden, die ik niet vaststelde.

Als ik na vele jaren de paddestoel opnieuw onderzocht zag ik in de *Flora*, blz. 184, de groenachtige *versatilis* staan met metaalachtige glans, die ik me herinnerde, en dat was het; op blz. 188 komt er zelfs microscopie ter hulp.

De soort van Fries werd teruggevonden door Quélet en Ricken, die ze herkenbaar macro- en microscopisch beschreven. Romagnesi beeldde ze in 1937 modern microscopisch af met uitvoerige beschrijving (*Revue de Mycologie*, tome II, blz. 35, fig. 2, nr. 1). De drie mycologen gebruikten ook de naam *versatilis*. Maar in Moser's *Flora*, blz. 164, staat een nieuwe naam *viridulus* van Herink, wat ik onnodig oordeel. Deze mening deelt ook Noordeloos, die *versatilis* volgens menige bronnen uitpluist in *Persoonia* (1979, vol. 10, blz. 230-234) en waarvan de bevindingen met de mijne overeenkomen. Hij wijst op de zeldzaamheid van de soort en op het gebrek aan goede

beschrijvingen.

Nu we weten dat *versatilis* ook in ons land werd gevonden, moet er met de tijd een uitgebreid document komen, ongemengd, met kleuren, microscopie en beschrijvingen.

Mycologie, Wat is dat? (deel 4)
De Mastigomycotae, sporen met zweepstaarten.

J. Schavey

Mastix betekent in het Grieks zweepstaart. De bouw van de sporen van deze fungi duidt aan dat wij in het algemeen met waterbewoners te maken hebben, of ten minste met zwammen die gedurende hun evolutie in het water hebben geleefd. In de meeste gevallen vormen deze fungi een ongesepeteerd, meerkernig mycelium. Doch bij vele bestaat de thallus uit één globuleuse cel met kernloze uitgroeiingen (rhizoïden).

Naar gelang er één of twee zweepstaarten aanwezig zijn worden de *Mastigomycotae* onderverdeeld in twee onderafdelingen: de *Haplomastigomycotinae* en de *Diplomastigomycotinae*.

De *Haplomastigomycotinae* worden op hun beurt ingedeeld in drie klassen; de *Chytridiomycetes*, welke de voornaamste is, de kleine klasse der *Hypochoytriomycetes* en de *Plasmodiophoromycetes*. Deze laatste klasse vormt obligate parasieten van de cellen van verschillende vaatplanten en fungi. De geparasiteerde cellen beginnen zich uit te zetten zo dat de thallus eigenaar wordt van een soort privé aquarium.

De klasse van de *Plasmodiophoromycetes* vormt om verschillende redenen een uitzondering. Ze bezitten sporen met twee ongelijke zweepstaarten en de thallus is amoebioïde. Sommige auteurs klasseren daarom de *Plasmodiophoromycetes* bij de *Myxomycotinae*. Een typische vertegenwoordiger is *Plasmodiophora brassicae* die de knolvoetziekte bij de kolen veroorzaakt.

De *Chytridiomycetes* zijn éencellige, meerkernige zwammetjes. De levensduur is gewoonlijk zeer kort. Wel kunnen ze soms sporen voortbrengen die nog na jaren hun kiemkracht behouden. Niettegenstaande de eenvoudige bouw hebben de *Chytridiomycetes* een zeer ingewikkelde en gediversifieerde levenscyclus. Meestal leven zij in het water ofwel parasiteren zij plantenweefsel. *Rhizophidium pollinis* parasiteert in het water gevallen stuifmeelkorrels.

De meeste *Chytridiomycetes* zijn van weinig economisch belang. Enkele soorten nochtans kunnen ziekten verwekken. *Synchytrium endoparasiticum* veroorzaakt bij de aardappel de wrattenziekte waardoor ze onbruikbaar worden.

De *Chytridiomycetes* worden op basis van het uitzicht van de thallus en de sporen in vier goed begrensde orden ingedeeld.

Chytridiales: microscopisch klein; thallus bestaande uit een meerkernige verdikking met kernloze rhizoïden; meestal als parasiet binnen de cellen.

Harpochytriales: de thallus bestaat uit één enkele hyfe; geslachtelijke voortplanting onbekend.

Blastocladales: goed ontwikkeld mycelium; bij de geslachtelijke voortplanting zijn zowel de mannelijke als de vrouwelijke sporen zwemsporen.

Monoblepharidiales: goed ontwikkeld ongesepeteerd mycelium; bij de geslachtelijke

voortplanting zijn alleen de mannelijke sporen zwemsporen; leven saprophytisch op ondergedompelde takjes.

De klasse van de *Hyphochytriomycetes* omvat weinig bekende, waterbewonende fungi, die meestal wieren parasiteren. In tegenstelling tot de andere *Haplomastigomycotinae* hebben zij zwemsporen met een naar voren gerichte zweepstaart.

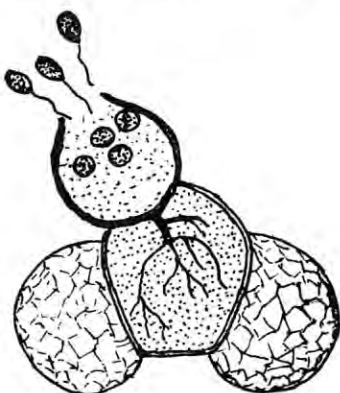
De *Diplomastigomycotinae* vormen één orde, de *Oömycetes*. Over de plaats van de *Oömycetes* is veel gedisciteerd. Volgens vele auteurs zouden zij wegens de cellulose-reactie van de hyfewanden een heel aparte groep vormen. Volgens Kreisel zouden de *Oömycetes* dicht bij de wieren staan en wel in de afdeling Chrysophytae of goudwieren. De meeste *Oömycetes* zijn waterbewoners, enkele zijn verplichte endoparasieten. De thallus bestaat uit een meerkernig mycelium zonder septen. De hyfewanden bestaan hoofdzakelijk uit glucaan en cellulose. De geslachtelijke voortplanting gebeurt door rechtstreeks contact van een mannelijke hyfe (antheridium) met een onbeweeglijke eicel (oögamie). Als pathogene zwammen zijn sommige *Oömycetes* zeer belangrijk, bijvoorbeeld *Phytophthora infestans*, *Saprolegnia parasitica*, *Plasmopara viticola* (valse meeldauw van de druiven), enzovoort.

Phytophthora infestans parasiteert de aardappel en veroorzaakt het appelrot. Rond de jaren 1830 werd hij in Europa ingevoerd. Na enkele vochtige zomers nam hij een katastrofale uitbreiding, een echte epidemie vooral tijdens de jaren 1842 tot 1845. In de aardappelende landen bracht hij een ware hongersnood die oorzaak werd van de massale uitwijking van Belgen, Ieren en Polen naar Amerika. Door het kweken van aardappelrassen die minder vatbaar zijn heeft men de epidemie kunnen bedwingen.

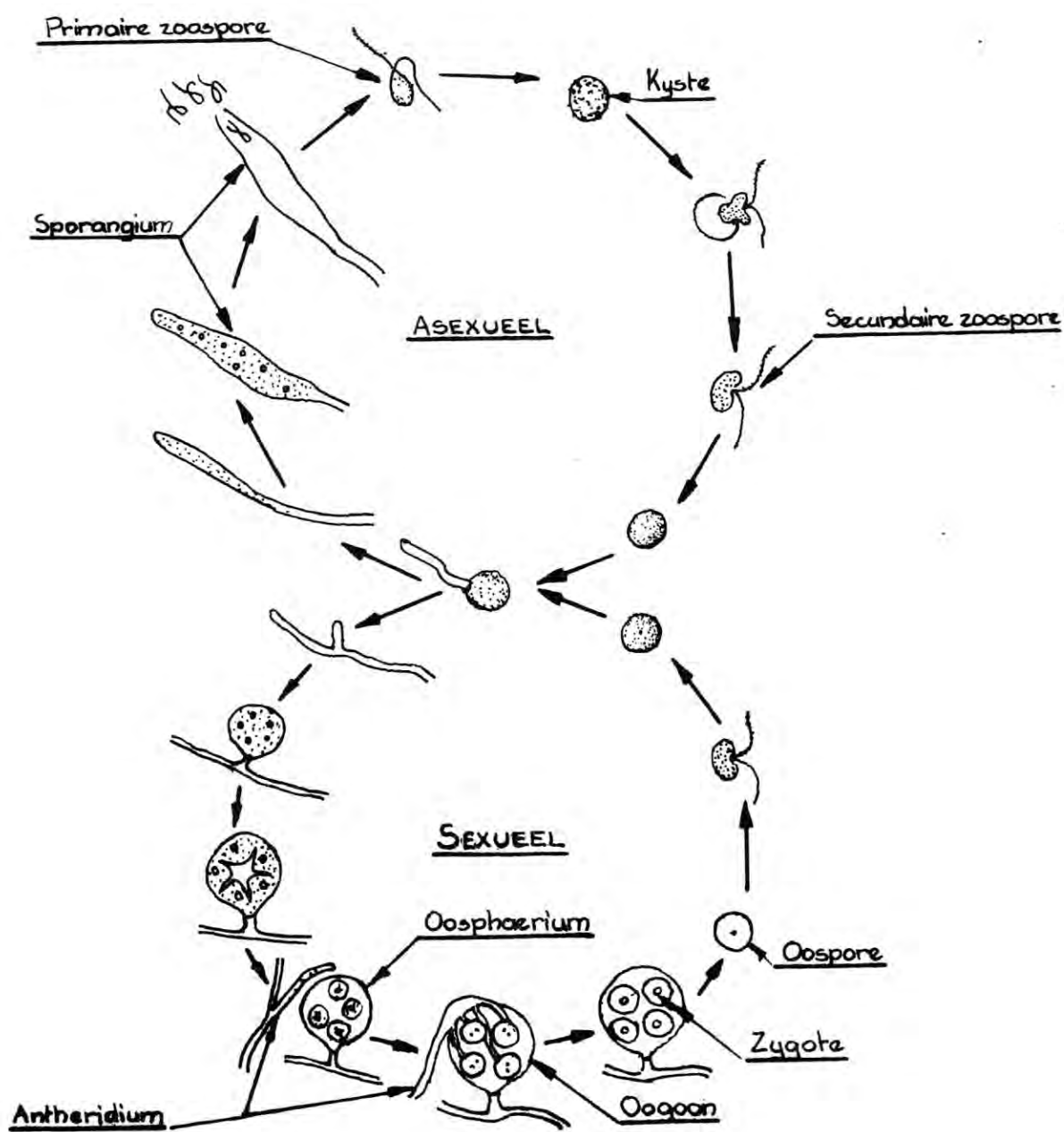
Saprolegnia parasitica is de verwekker van de beruchte schimmelziekte bij de vissen. De aanwezigheid van de zwam in een aquarium kan op een ware ravage uitdraaien. Men kan *Saprolegnia's* op een zeer eenvoudige wijze kweken. In een potje met wat water uit een visrijke vijver of sloot gooit men een paar dode vliegen. Na enkele dagen zijn deze vliegen bedekt met een wirwar van draden, de beruchte *Saprolegnia's*. Al zeer vroeg kan men sporangia met zwemsporen ontdekken. Met wat geduld en veel geluk kan men bij oudere kweken de geslachtelijke voortplanting waarnemen.

De levenscyclus van de *Oömycetes*. Wij nemen als model *Saprolegnia*.

Asexuele voortplanting: Aan de top van de myceliumdraden vormt zich een langwerpige cel, het sporangium. Deze is gevuld met vele kernen. Het cytoplasma concentreert zich rond deze kernen en vormt zo de primaire sporen. Deze primaire zoösporen verlaten het sporangium langs een porie. Na een tijd in de omtrek rondgezwommen te hebben kapselen zij zich in en vormen een kyste. Na een korte rustperiode komt uit de kyste een nieuwe spore, de secundaire spore. Deze zoöspore is niervormig en draagt flagellen aan de ingedeukte kant. Zij zwemt rond en zoekt een geschikte waard, een gekwetste vis bijvoorbeeld. Zodra deze is gevonden hecht ze zich vast en kapselt ze zich in om opnieuw te kiemen. Zo wordt een nieuwe kolonie geschapen. Zolang de omstandigheden optimaal zijn gebeurt de voortplanting alleen op deze wijze.

Rhizophidium pollinis op stuifmeelkorrel

Figuur
Levenscyclus van Saprolegnia

Sexuele voortplanting: Worden de omstandigheden minder gunstig zoals bijvoorbeeld bij voedselgebrek, dan komen op sommige hyfen of op korte vertakkingen ronde blaasjes te voorschijn gevuld met kernen en cytoplasma. Deze blaasjes worden door een schot afgescheiden van de hyfe. Dergelijk blaasje wordt oögon genoemd (Grieks oön = ei, gonè = produkt). Wanneer een oögon haar definitieve grootte heeft gekregen, vormt zich in het plasma een vacuole. Door te vergroten verdeelt de vacuole het plasma in verschillende stukken met elk een kern. Elk van de verdelingen vormt zich om tot een ei of oösphaerium. Dit is het vrouwelijk gedeelte.

Te gelijkertijd vormt zich op dezelfde of een naburige hyfe een verlenging die zich insgelijks afscheidt door een septe. Dit is het mannelijk gedeelte of antheridium. Dit antheridium groeit uit naar het oögonium en plakt er zich tegen. Uit het aanhechtingsvlak groeien er zoveel buisjes als er oösphaeria zijn. De buisjes groeien door tot ze de oösphaeria raken die ze met een kern bevruchten. Er worden diploïde kernen gevormd die zich in een dubbele cellulosewand inkapselen. Deze oösporen kunnen maanden wachten alvorens te kiemen, is het ogenblik gunstig dan geschiedt er in de spore een reductiedeling waarna de niervormige zwemsporen uitzwermen. Deze zoeken een waard, kiemen en vormen aldus een nieuw individu.

De klasse van de *Oömycetes* wordt onderverdeeld in vier orden.

Saprolegniales: thallus bestaande uit gladde hyfen; vormt eerst zwemsporen met twee zwemstaarten aan de voorkant en kystevorming niervormige sporen met zijdelingse flagellen (diplanetische zoösporen); leven meestal in water, parasiteren soms vissen.

Leptomitales: thallus, een mycelium met regelmatige insnoeringen; vormt ook diplanetische zoösporen; saprofieten in zoet water dat zelfs gepollueerd mag zijn (rioolwater).

Lagenidales: thallus gereduceerd, hyfen eerst naakt, later met cellulose wand; zoösporen met zijdelingse zweepstaarten; parasiteert algen.

Feromonasporales: thallus gevormd door ongesepeteerde hyfen; de sporen worden hier dikwijls door de wind verspreid, waarna ze kiemen en op de waard zwemsporen produceren; zeer gespecialiseerde soorten; vele zijn beruchte parasieten (*Phytophthora*, valse meeldauw, enzovoort).

Literatuur:

Alexopoulos-Mims; *Introductory Mycology*,

Gäumann; *Die Pilze*,

Kreisel; *Grundzüge einer natürlichen Systems der Pilze*,

Nolard-Tintinger; *Etude sur l'épidémiologie de la Saprolegnose*.

Aantekenlijst

De Aantekenlijst werd met de gegevens 1986 aangevuld. Dit bijvoegsel nr. 2 is te verkrijgen in de bibliotheek of door schriftelijke aanvraag bij de bibliothecaris, J. Schavey, Basseliersstraat 54, 2100 Deurne. Gelieve een postzegel van F 13 bij te voegen.

Op dinsdag 14 april wordt ten gevolge de vele reacties op de door E. Vandeven rondgedeelde vragenlijst van gedachten gewisseld over hoe de volgende uitgave van de aantekenlijst er zou moeten uitzien. De gebruikers van de aantekenlijst worden dan ook verzocht op de vergadering aanwezig te zijn.

Zwammen

Gedicht door E.P. Landewald Janssen

Hoor de zwammen
verlokkend tamtammen
hun najaarsschow
in bedouw-
de uitstalramen
op grasgroene mos
van wegkant en bos!

Zie hoe zwammen
nu helderrood vlammen
wjl bladeren tanen
in goudpaarse lanen!

Want zwammen
verschijnen
in klamme
verlaten domeinen
van kwijnen-
de lover en twijgen

Nochtans zijn zwammen
soms gammen
van melodieën
als zangen
vol kleurrijke
fantasieën?

Zijn zwammen
op stervende stammen
soms zetels
voor feeën
in het heimelijk rijk
van rankfijne reeën?

Of zijn het soms schermen
voor elfen
die lachend
in maannachten
zwermen?
Of grillige kringen
waarrond wilde heksen
dol dansen en zingen?

Maar zwammen,
helaas,
verlammen
ja vellen
gebeurlijk de dwaas
- ocharm! - de snoeper
die lekker en lui
van nauw letten
op veilig alarm
geeft de brui

Wil niet om die reden
je vergrammen
op lieflijke zwammen
maar liever hun zeden
bestuderen in vrede
wast zonder hun groei in te dammen

Och, over zwammen
wat zwetsen
en "zwammen"
kan de eerste
de beste betweter
en toch, deze schepsels
zo wonder,
zo vreemd, zo bijzonder
verdienen heus beter!

Want zwammen
zijn, ja, telegrammen:
een boodschap
van woorden
uit zinniger oorden
alleen maar
door wetenschap
van wijzen begrepen

Een zeldzame Franjehoed uit het Sint-Annabos.

A. de Haan

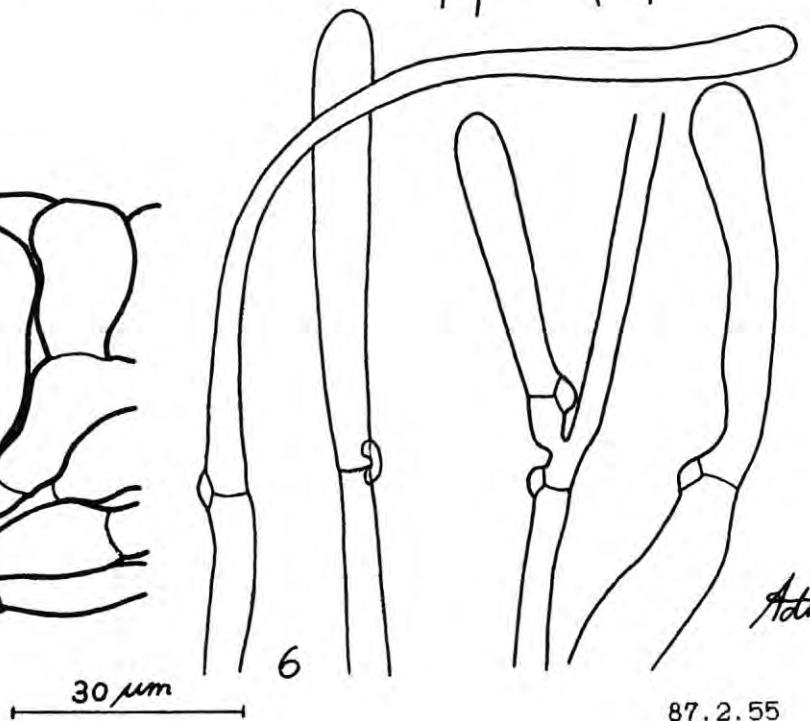
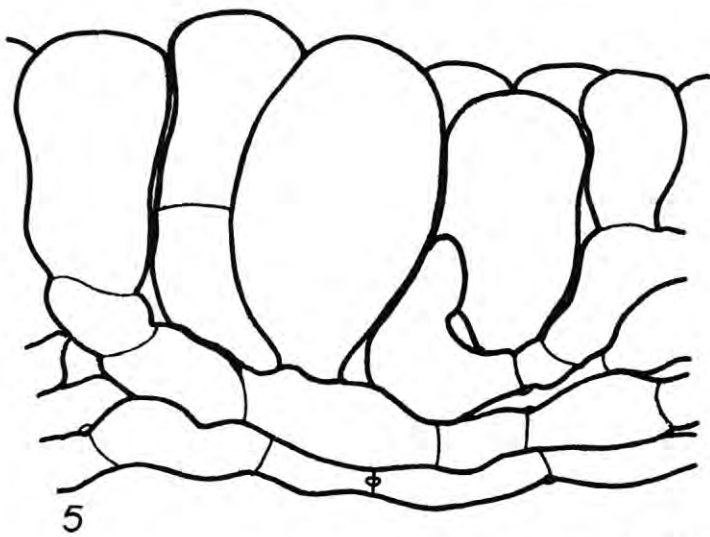
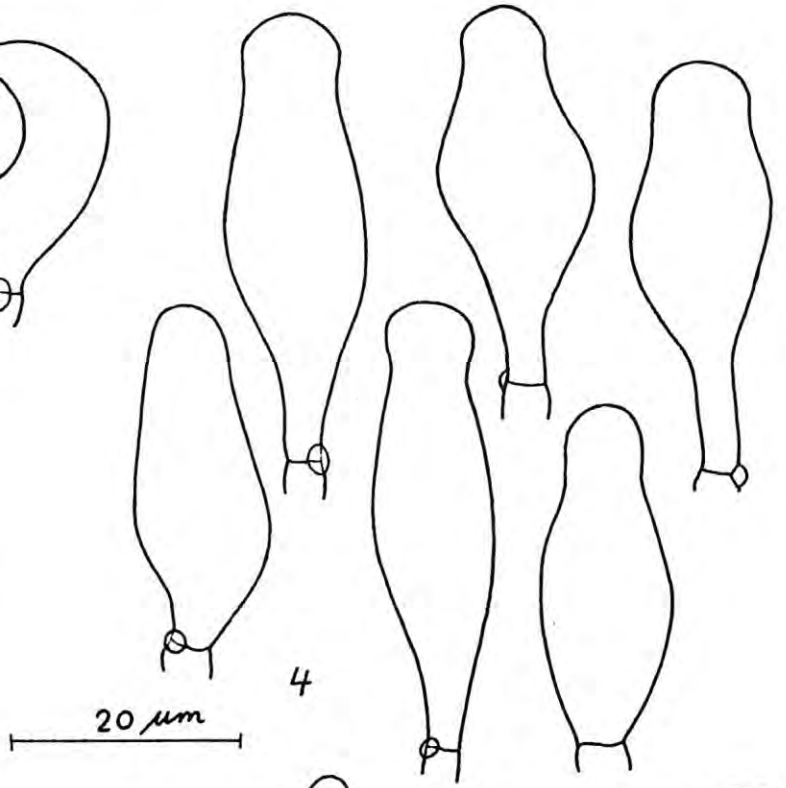
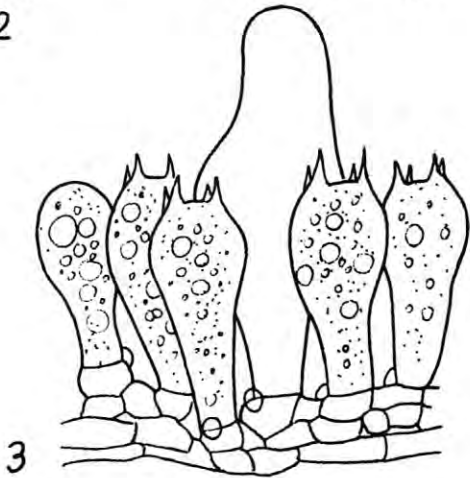
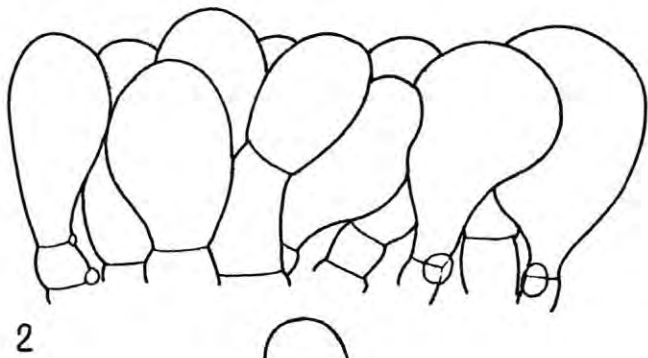
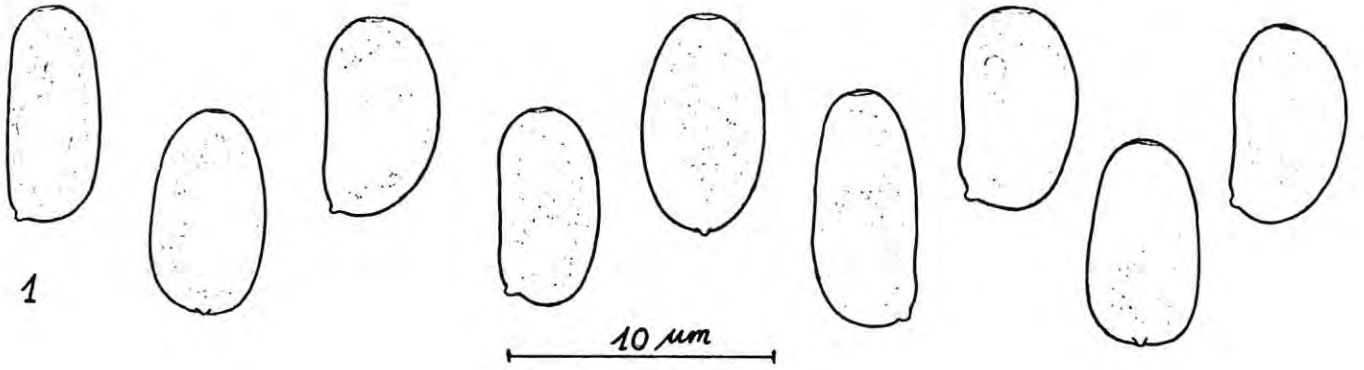
De studietocht ter gelegenheid van de nationale tentoonstelling van voorjaarspaddestoelen, in het Sint-Annabos op Antwerpen-Linkeroever, leverde ondanks het vroege tijdstip (11 mei 1986) verschillende mooie vondsten op. Zo werden, tussen Brandnetel onder Populier, enkele Psathyrella's verzameld die, bij vluchtig bekijken, geleken op Psathyrella candolleana (Bleke franjehoed). De slankere bouw van de vruchtlichamen, de warme rosbruine kleur van de hoed in vochtige toestand, het ontbreken van de paarse tint in de plaatjes, bij jonge exemplaren en de bijna zwarte sporenmassa, sloten deze mogelijkheid uit.

De beschrijving van deze vondst geeft een volgend beeld:

- **Groeiplaats:** tussen Brandnetel onder Populier, tegen liggende stam van Populier, op zandige kalkhoudende grond.
- **Groeiwijze:** 6 exemplaren, verspreid groeiend, enkele, met de basis, onderling vergroeid.
- **Hoed:** eerst halfbolvormig, uitgespreid tot bijna vlak, 2,5-4 cm diameter.
- **Hoedhuid:** eerst glad, daarna iets gerimpeld tegen de rand, rosbruin bij jonge exemplaren, bleker bij rijpheid, grijswit met geelbruin centrum bij opdrogen.
- **Velum:** wit tot iets gelig, in vliezige lapjes aan de rand van de hoed afhankelijk, verdwijnend bij oudere vruchtlichamen.
- **Lamellen:** dicht opeen, smal, weinig buikig, rand gekarteld, 3 tussenplaatjes, eerst bleekgrijs, dan over grijsbruin naar zwartbruin.
- **Steel:** 5-6 cm lang, 0,4-0,6 cm breed, iets verdikkend naar onder toe, wit, vezelig, met witte velumresten die bij oudere exemplaren verdwijnen, hol, met mergachtige inhoud.
- **Sporenmassa:** zwartbruin met zwakke paarse tint.
- **Sporen** (figuur 1): (6,7)7-8(8,8) x (3,4)3,8-4,5 μm , ellips- tot eivormig in voorzicht, boonvormig, elliptisch tot obovaal in zijzicht, met duidelijke, centrale kiempore, 0,7-1,5 μm in diameter, apikule klein, warm bruin in water, donkerbruin in NH_3 -oplossing, inhoud korrelig, meestal met 1 tot 2 grote oliedruppels.
- **Basidiën** (figuur 3): 17-25 x 7,5-8,5 μm , 4-sporig, sterigmen 2-3 μm lang, knotsvormig, kleurloos, dunwandig, met druppelvormige inhoud.
- **Subhymenium** (figuur 3): een 7 tot 10 μm dikke laag, bestaande uit korte hoekige cellen, 3-5 μm diameter, dunwandig en kleurloos.
- **Pleurocystiden** (figuur 4): 30-45 x 10-15 μm , utrifiform, buikig met versmalde basis en iets verdikte, dikwijls wat afgeplatte kop, kleurloos en dunwandig.
- **Cheilocystiden** (figuur 2): 13-25 x 8-15 μm , peer- tot knotsvormig, soms bijna bolvormig, kleurloos en dunwandig, geheel de boord van de plaatjes bedekkend.

Beschrijving van de figuren:

1. Sporen, x 3.500,
2. Cheilocystiden, x 1.500,
3. Basidiën met pleurocystide en subhymenium, x 1.500,
4. Pleurocystiden, x 1.500,
5. Hoedhuid, x 1.000,
6. Elementen van het velum, x 1.000.

A.H.H.

AMK Mededelingen

- *Trama*: zeer licht bruin in NH_3 -oplossing, pigment membraneus.
- *Hoedhuid* (figuur 5): een tot twee lagen van 20-45 x 13-25 μm grote, ovale tot bijna knotsvormige cellen, soms iets ingesnoerd in het midden, licht bruin, tamelijk dikwandig, groeiend op een laag dunwandige, kleurloze, 5-10 μm brede hyfen met korte segmenten.
- *Velum* (figuur 6): 4-10 μm brede, dunwandige, kleurloze hyfen, soms vertakkend, met afgeronde eidelementen, grote gespen aan de tussenschotten.
- *Gespen*: aanwezig in alle delen van het vruchtlichaam.

Tot voor kort was het op naam brengen van *Psathyrella*-soorten een moeizame en dikwijls ontmoedigende bezigheid. Daarin is sinds de publicatie van de monografie "The Dutch, French and British Species of *Psathyrella*", van de Nederlandse mycoloog E. Kits van Waveren, verandering gekomen. De grote kwaliteiten van dit werk liggen in de duidelijke en uitgebreide beschrijvingen, gesteund op jarenlange studie van de soorten van dit geslacht en in de meesterlijk uitgewerkte sleutel. Een aanvulling met goede kleurafbeeldingen en een minder sterke reductie van de tekeningen zouden van deze monografie een meesterwerk hebben gemaakt.

Met de sleutel uit dit werk komt men voor onze vondst uit het Sint-Annabos uit op *Psathyrella casca* (Fr.)Konr. & Maubl. Kits van Waveren plaatst de soort in de Subsectie *Spadiceogrisea*, die als belangrijkste kenmerken heeft: de utriforme pleurocystiden en de peervormige cheilocystiden.

Zowel de macro- als microscopische kenmerken komen zeer goed overeen met deze van de exemplaren gevonden op Antwerpen-Linkeroever. De voornaamste ervan zijn: het overvloedige velum, de bij rijping bijna zwart wordende plaatjes en het ontbreken van utriforme cheilocystiden.

De soort wordt aangegeven als zeer zeldzaam (een vondst in Nederland, een in Zweden). Romagnesi neemt ze op in de "Flore" steunend op een beschrijving van Malençon, van een vondst uit Marokko, maar zag *Psathyrella casca* nooit in verse toestand.

Psathyrella casca werd op verschillende plaatsen in het Sint-Annabos aangetroffen. Onder meer door J. Van de Meerssche die er dia-opnamen van maakte. Ook tijdens een latere studietocht in "Het Broek" te Blaasveld (22 juni 1986) werd de soort teruggevonden, wat er kan op wijzen dat het voor onze streek een niet zo zeldzame soort is.

Sinds de vondst in het Sint-Annabos gebruikte ik de monografie regelmatig voor het op naam brengen van deze moeilijke soorten en meestal met succes. Het werk brengt het determineren van *Psathyrella*-soorten binnen de mycologische mogelijkheden van elke amateur en zal voor de studie van dit, wat stiefmoederlijk behandelde geslacht, een belangrijke stimulans betekenen.

Bestudeerd materiaal;

Antwerpen-Linkeroever, AdH-86039 en AdH-86061; Blaasveld, AdH-86067,

Vermelde literatuur;

- Kits van Waveren E. (1985), "The Dutch, French and British Species of *Psathyrella*", *Persoonia Suppl.*, Vol. 2
- Kühner R. & Romagnesi H. (1953), "Flore analytique des Champignons supérieurs",

Culinair: Quiche ostreatus

A, Nicolay

Naar de vergaderingen van de Antwerpse Mycologische Kring gaan kan leiden tot niet te voorziene gevolgen. Na de uiteenzetting door Ivo Antonissen over het kweken van oesterzwammen ben ik zelf ook entoesiast aan het kweken gegaan en nu heb ik zoveel paddestoelen dat ik er geen blijf meer mee weet. Een poging om ze aan de burens te geven is mislukt; zij vertrouwen die rare dingen nog altijd niet, maar kopen ze in de supermarkt, dat is veiliger.

Na gebakken oesterzwammen, oesterzwammenomelet, pleurotussoep en steak ostreatus bleek een variatie op een klassiek thema, Quiche ostreatus; goed mee te vallen. Het recept schijnt ingewikkeld te zijn maar het valt best mee en het resultaat mag gezien worden. Het basisidee is de Quiche Lorraine die gemaakt wordt met ham of spek en kaas, in een taartbodem.

Het deeg van de taart wordt best een tijdje op voorhand gemaakt, bijvoorbeeld de dag voordien. Neem 300 g bloem, een afgestreken koffielepel zout en 200 g in kleine stukjes gesneden harde boter. Wrijf de boter met de vingertoppen fijn in de bloem. Doe dit snel zodat de boter niet de kand krijgt om te smelten. Het geheel moet er kruimelig uitzien en er mogen nog wat vlokjes boter zichtbaar zijn. Men noemt dit deeg ook zeer toepasselijk kruimeldeeg. Meng nu snel 100 g ijskoud water door de kruimels. Begin wel met iets minder water. Het deeg moet niet te soepel worden. Het deeg niet kneden maar samenpersen tot een korrelige bol. Des te minder het deeg bewerkt wordt, des te brosser blijft het nadien. Verpak het deeg in een plastic zak en leg het voor minstens een uur in de koelkast. Rol het deeg nadien uit op een met bloem bestrooid werkvlak tot een dikte van 3 mm. Bekleed een taartvorm met een diameter van ongeveer 20 tot 25 cm. Zorg ervoor dat het deeg iets boven de rand van de vorm uitkomt en dat er geen gaatjes of scheuren in het deeg zitten. Ook niet doorprikken met een vork.

Ondertussen de oesterzwammen voorbereiden door ze te reinigen. Indien mogelijk niet wassen want een gedeelte van de smaak verdwijnt erdoor; afborstelen met een gewone propere verfkwas is een goed alternatief. De zwammen in vingerdikke stukken snijden en bakken met wat boter tot ze mooi bruin zijn. Kruiden met flink wat peper en zout.

Anderzijds een hartige flan bereiden met volgende verhouding: 8 eieren voor 1 liter room of een mengsel van room en melk of alleen melk; dit in volgorde van smakelijkheid en calorieënrijkdom. Kruiden met peper, zout en muskaatnoot. Hoeveel flan er moet gemaakt worden hangt af van de grootte van de taartvorm. Voor een vorm van circa 20 cm zal 4 eieren en een halve liter melk/room wel voldoende zijn.

De gebakken paddestoelen na afkoeling in de ongebakken taartvorm overbrengen en er eventueel wat gemalen kaas en/of gesneden spek overstrooien. Ook fijne kruiden zoals sjalot of peterselie mogen erbij. Zet de quiche in het midden van een tot 200° C voorverwarmde oven. Vul de flan met behulp van een kopje of dergelijke tot aan de rand; anders is het moeilijk om de vorm zonder morsen in de oven te krijgen.

AMK Mededelingen

De baktijd bedraagt ongeveer 30 minuten maar hangt van vele factoren af. De bovenkant moet mooi bruin zijn en een vork of mes in de quiche geprikt moet er (bijna) droog uitkomen. Laat de quiche enkele minuten rusten vooraleer hij op een serveerschotel geschoven wordt. Het ontvormen gaat soms het best tussen twee schotels; enkele keren omdraaien en de quiche ligt op de serveerschotel; doe dit wel snel.

Samen met een gemengde sla vormt een quiche een lichte maaltijd of een voorgerecht bij een meer uitgewerkte maaltijd. In de Elzas en Lotharingen wordt bij de quiche een glas jonge nog troevle witte wijn gedronken. Vermits wij daar in België niet zo gemakkelijk aangeraken zal een glas gewone witte wijn ook wel tot bevredigende resultaten leiden.

Oesterzwammen kunnen, indien gekweekt op houtblokken, wel zeven jaar lang doorgroeien. Daarom kan dit recept wel enkele keren uitgeprobeerd worden. Oefening baart kunst.

Ledenlijst

Volgende aanvullingen zijn aan de ledenlijst 1986 aan te brengen.

Buytaert J.	Antwerpsesteenweg 253, 2070 Kapellen	03/664.67.19
Durinck V., Mejuffrouw	Te Boelaerlei 168, 2200 Borgerhout	
Ganses J., Mevrouw	E. Van De Vellaan 10, 2230 Schilde	03/383.14.44
Heyman R., Mevrouw	Aernout en Willemlaan 20, 2050 Antwerpen	03/219.44.49
Horemans J.	Grimbert 26, 2210 Borsbeek	03/322.35.40
Janssen L., E.P.	Minderbroedersstraat 9, 3550 Heusden-Zolder	
Luppens R.	Lichtaartseweg 1, 2430 Olen	
Martinus Nijhoff B.V.	Noordwal 4, NL-2501 AX 's Gravenhage	
Stadsbibliotheek	Conscienceplein 4, 2000 Antwerpen	
Stalmans A.	Zandstraat 34, 2570 Duffel	015/31.51.68
Van Stappen J., Mevrouw	Sporthalplein 22, 2610 Wilrijk	03/898.45.42
Willems W.	Heerle 41, 2419 Lille	

Wie nog geen lidkaart ontving zal deze kortelings ontvangen. Nieuwe lidkaarten worden gedrukt.

Lidgeld

Enkele leden betaalden hun bijdrage 1987 nog niet. Mogen wij hen dringend verzoeken de betaling zo vlug mogelijk te willen regelen door overschrijving van *F 350* ten gunste van de bankrekening nr. 320-4183209-57 (vanuit buitenland op postrekening nr. 000-1415744-29) ten name van de Antwerpse Mycologische Kring te Antwerpen. Ten behoeve van degenen die nog niet betaalden is een overschrijvingsformulier bijgevoegd. Bij niet betaling zien wij ons genoodzaakt de verdere toezending van AMK Mededelingen stop te zetten.

Vergaderingen

De vergaderingen gaan door in het verenigingslokaal, Ommeganckstraat 26 te 2018 Antwerpen, aanvang telkens om 20 uur. Voor iedere vergadering is er vanaf 19u30 gelegenheid om boeken uit de bibliotheek te ontlenen. Wie nog geen boekenlijst heeft kan deze aldaar bekomen. De cursus praktische mycologie blijft doorgaan in het Instituut voor Tropische Geneeskunde, Nationalestraat 155, 2000 Antwerpen, op de derde dinsdag van de maand, op 21 april en 19 mei 1987.

dinsdag 14 april	Gedachtenwisseling over de toekomst van de aantekenlijst. De gebruikers van de aantekenlijst worden verzocht aanwezig te zijn zodat met iedereen opvatting rekening kan worden gehouden bij de uiteindelijke uitwerking van de aantekenlijst. <i>E. Vandeven</i>
dinsdag 25 april	Enkele vondsten uit het Boekenbergpark te Merksem. <i>F. Van Praet</i>
dinsdag 12 mei	Bepalingsavond voorjaarszwammen.
dinsdag 26 mei <i>voor cursisten</i>	Een macroscopische sleutel voor de Melkzwammen (in het kader van de cursus praktische mycologie, een tekst wordt verstrekt). <i>J. Van Yper</i>
dinsdag 9 juni	Ascomycetenavond. <i>F. Van den Eynde</i>
dinsdag 23 juni	Galerina's van de Zegge. <i>A. de Haan</i>

Studietochten

De lijst van de uitstappen van het eerste halfjaar is definitief. Deze van de tweede helft van het jaar is enkel ter informatie bijgevoegd en kan nog lichtjes wijzigen. Bij de uitstappen is meestal de reisweg vanuit Antwerpen met de nieuwe wegnummering aangeduid. Bijkomende exemplaren van de lijst zijn te bekomen op het secretariaat (J. Van Yper, telefoon 03/237.74.10).

Samenkomst om 9u45 op de aangeduide plaats, tenzij anders vermeld in de tekst. Wie alleen de namiddag aan een excursie wil deelnemen gelieve met de uitstapleider af te spreken. Deelname aan een excursie geschiedt op eigen verantwoordelijkheid.

Voorjaarsuitstappen 1987

zondag 29 maart	Park van Brasschaat , bijeenkomst achter de kerk van Brasschaat-Centrum. <i>J. Van Yper</i>
zondag 5 april	Meerdaalwoud , bijeenkomst aan het station van Heverlee. Bereikbaar via E19 tot Mechelen en dan N26 tot Leuven vanwaar richting Namen. <i>F. Dielen</i>
zondag 12 april	Kooldries te Brecht , bijeenkomst aan de kliniek te Sint-Antonius. Bereikbaar via N12, NMVB-bus 41. <i>J. Schavey</i>

AMK Mededelingen

- zaterdag 18 april Voormiddag **Rijksdomein te Hofstade Zemst**, bereikbaar via E19 afrit 11 Weerde-Hofstade richting Mechelen, na 200 m rechtsaf (ingang B) of met NMVB-bus Mechelen-Vilvoorde halte Hofstade Strand. Bijeenkomst tweede laan rechts na ingang B.
Namiddag **Floordambos te Melsbroek**, middageten in café De Reisduif, Leuvensesteenweg te Machelen, laarzen noodzakelijk. *E. Vandeven*
- zondag 26 april **Park van Schilde**, bijeenkomst in de Bellevuedreef (nabij de herberg De Loteling) op de weg N12 Antwerpen-Turnhout of NMVB-bus 41. *J. Van de Meerssche*
- vrijdag 1 tot
zondag 5 mei Weekend te **Kanne (Mergelstreek)**. De organisatie is in voorbereiding, wie geïnteresseerd is gelieve contact te nemen met de Heer L. Noten, Oude Watertorenstraat 17, 3590 Hamont, telefoon 011/62.12.62. *L. Noten en L. Lenaerts*
- zaterdag 9 en
zondag 10 mei **10de Nationale tentoonstelling van lentepaddestoelen** in de Nationale Plantentuin te Meise. Bereikbaar via A12 of NMVB-bus L vanuit Brussel Noord.
- zaterdag 16 mei **Het Leen te Eeklo**, bijeenkomst op de parking van Het Leen. Bereikbaar via N49 (expressweg) tot Eeklo, daar N9 richting Gent. Het domein ligt rechts van de weg even buiten Eeklo. *B. Buyck*
- zondag 24 mei **De Warande te Achel**, bijeenkomst aan de kerk te Neerpelt-Centrum. Bereikbaar via E313 tot afrit 23, vanuit Geel N71. *P. Bormans*
- zondag 31 mei **De Klinge**, bijeenkomst aan de eerste verkeerslichten na het uitkomen van de Waaslandtunnel richting Gent. Bereikbaar met MIVA-bus 36, vanwaar om 9u15 zal vertrokken worden, ofwel op 9u45 aan de kerk van Het Kalf (gehucht van De Klinge) bereikbaar via N49. *F. De Decker*
- zaterdag 6 juni **Gooreind (Vuustwezel)**, bijeenkomst aan de kerk van Gooreind. Bereikbaar via N1 of NMVB-bus 64 *A. de Haan*
- zondag 14 juni Militair domein te **Houthulst** (West-Vlaanderen), bijeenkomst op de parking voor de ingang van het militair domein. *J. Rammeloo*
- zondag 21 juni
voor cursisten **Peerdsbos te Brasschaat**, bijeenkomst op de parking van het Peerdsbos (ingang Bredabaan). Bereikbaar via N1 of NMVB-bus 63. *J. Van de Meerssche*

- zaterdag 27 juni Provinciaal domein **Puyenbroeck te Wachtebeke**, bijeenkomst op parking 1, bereikbaar via N49. B. Declercq
- zaterdag 4 juli Terril van Zolder, bijeenkomst aan de kerk van Heusden. Bereikbaar via E313 tot afrit 26 richting Beringen, juist over het Albertkanaal, rechts de N72 richting Heusden-Zolder. F. en M. Heylen
- zondag 5 juli
voor cursisten **Nachtegalenpark te Antwerpen**, bijeenkomst op de parking hoek Beukenlaan en Middelheimlaan. Middagmaal in het Chalet van de Wipschutters-vereniging La Renaissance, Branddreef, Nachtegalenpark J. Van Yper
- zondag 12 juli **Antwerpen Linkeroever**, bijeenkomst bij het uitkomen van de Waaslandtunnel richting Gent. Bereikbaar met MIVA-bus 36. J. Schavey

Voorlopige planning van de uitstappen van het tweede semester 1987

zaterdag 18 juli	Zoersel	H. De Meulder
zondag 26 juli	Belle Vuedreef en Park van Schilde	F. Begaux
zondag 2 augustus	Massenhoven en Vrieselhof te Oelegem	J. Schavey
zondag 9 augustus	Maria ter Heide	F. De Decker
zondag 16 augustus	West- en Oostmalle	F. Dielen
zaterdag 22 en	Paddestoelententoonstelling in het Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen	
zondag 23 augustus		
zaterdag 29 augustus	Zoersel	H. De Meulder
zaterdag 29 augustus tot	Werkweek te Wallersheim, Duitse Bifel	
zaterdag 5 september	zie inschrijvingsformulier elders in dit nummer	F. Dielen
zondag 6 september	Peerdsbos te Brasschaat	J. Van de Meerssche
zondag 13 september	De Borggraaf en Hengelhof	L. Lenaerts
zondag 20 september	<i>Zoniënwood</i>	D. Thumas
zondag 27 september	Hofstade	W. Van de Put
zaterdag 3 en	Paddestoelententoonstelling in de lokalen Kindervreugd	
zondag 4 oktober	in het Peerdsbos te Brasschaat	
donderdag 8 tot	Jaarlijks congres van de Société Mycologique de France	
donderdag 15 oktober	te Couvin	
zondag 11 oktober	Antwerpen Linkeroever	A. Jacobs
zaterdag 17 oktober	Dorst (omgeving Breda-Nederland)	B. Husson
zondag 18 oktober	Eigenbilzen en Munsterbilzen	R. Schoebben
zaterdag 24 oktober	Kalmthoutse Heide	K. Van de Put
vrijdag 30 oktober tot	Weekend aan de Belgische Kust te Oostduinkerke (met de Oostvlaamse werkgroep voor Mycologie)	
maandag 2 november		P. Van der Veken
zaterdag 31 oktober	Gooreind	
zondag 8 november	Loozerheide te Bocholt	P. Bormans
woensdag 11 november	Beerse	P. Begaux
zaterdag 14 november	Zoersel	I. Antonissen

Studieweek te Wallersheim

Zoals verleden jaar organiseert de Antwerpse Mycologische Kring een werkweek in de Eifel te Wallersheim gelegen tussen Prüm en Gerolstein. Het is een dorp van meer 1200 jaar oud en telt ongeveer 400 inwoners. De belangrijkste bestaansmiddelen zijn landbouw en houtverwerking.

De Duitse Eifel wordt grosso modo in het noorden begrensd door de lijn Aken-Düren-Bonn, in het oosten door de Rijn, in het zuidoosten door de Moesel en in het westen door de Belgisch-Duitse grens.

De Eifel is vooral bekend door het groot aantal geologische verschijnselen die er aangetroffen worden, vooral het vulkanisme. Hierdoor komt er een bijzondere paddestoelenflora en plantengroei voor.

De werkweek gaat dit jaar door tijdens de eerste week van september, van **zaterdag 29 augustus tot zaterdag 5 september** 1986. Het verblijf is geregeld in **Gasthaus und Pension Spoo**, auf der Schüpp 8 te Wallersheim. De prijs in volledig pension bedraagt voor de ganse week per persoon:

- kamer met douche en W.C. DM 234.-
- kamer met douche DM 227.-
- kamer zonder DM 220.-

De leiding en organisatie is in handen van F. Dielen (Tel. 03/353.80.07) en E. Vandeven (Tel. 02/251.75.98) bij wie meerdere informatie kan bekomen worden.

Inschrijving kan geschieden door toezending van onderstaand inschrijvingsformulier **voor 30 april 1987** aan F. Dielen, Schawijkstraat 28, 2228 Ranst. Wanneer er meer inschrijvingen zijn dan beschikbare plaatsen zal voorrang gegeven worden aan de personen die eerst ingeschreven hebben.

Leden die voor een dag een uitstap willen meemaken kunnen vooraf met de organisatoren afspreken of tijdens de studieweek telefonisch contact opnemen op het nummer 00-49-6558-267 van Gasthaus Spoo, liefst na 19 uur. Het vertrek is telkens voorzien om 9u30.

Inschrijvingsformulier Wallersheim

Ondergetekende (naam):

(adres):

(telefoon):

wenst deel te nemen aan de studieweek te Wallersheim van 29 augustus tot 5 september 1987 met ... (aantal) personen, zelf inbegrepen.

Gewenste kamer indien voorradig, prijs per persoon:

- kamer met douche en W.C. DM 234.-
- kamer met douche DM 227.-
- kamer zonder DM 220.-

Voorschot F 1.500 per persoon te storten op postrekening nr. 000-1415744-29 van de Antwerpse Mycologische Kring vzw. te Antwerpen.

Datum:

Handtekening: